

Vapaa

4/2012 • Vapaa Ajatteliija

Ajatteliija

Uskonnotomia juhlia
ympäri vuoden

Liitto juhli
75-vuotista taivaltaan

Tähtitiede ja
maailmankaikkeuden synty
nykytietämyksen valossa

**USKOMATTOMAN MATKA
KEHDOSTA HAUTAAN**

sivu 9

ON KEKRIN AIKA

sivu 16

**USKONNOTTOMAT
TARVITSEVAT RITUAALEJA**

Jumalaton Mike Pohjola

sivu 18

PÄÄKIRJOITUS, PETRI KARISMA

Lait eivät saa olla maailmankatsomuksen panttivankejas.3

ATEISTIN ARKEA JA JUHLAA, HETA SAXELL

Eeeeeiiii! Olen ateisti!s. 4

TEEMA / USKONNOTTOMAT JUHLAT SYNTYMÄSTÄ KUOLEMAAN

SUVI AUVINEN, ESA YLIKOSKI

Uskonottomia juhlia ympäri vuodens.5

TEEMA / USKONNOTTOMAT JUHLAT SYNTYMÄSTÄ KUOLEMAAN

KOOSTANUT LASSE PYLKKI

Juhlita, juhlita – uskonottomastis.9
Tahdon – eli miten siviilivihkiminen tapahtuu.....s.11
Nimiäiset – eli miten lapsen nimenant juhlaa voi viettää ilman pappia.....s.12
Aikuisuuden kynnyksellä – eli miten aikuistumisjuhlaa voidaan viettääs.13

IRENE KANSIKAS

Aikustumisjuhla – ystäviä ja sukulaisias.14
Hautajaiset – viimeinen hyvästijättö.....s.15

TEEMA / USKONNOTTOMAT JUHLAT SYNTYMÄSTÄ KUOLEMAAN, MIKKO MÄKITALO

On kekrin aikas.16

JUMALATON: MIKE POHJOLA

SUVI AUVINEN

Palavia pukkeja ja messiasromaanejas.18

LASSE PYLKKI

Liitto juhli 75-vuotista taivaltaan
Juhlissa kuultuas.21

JUHLAESITELMÄ VAPAA-AJATTELIJAIN LIITON 75-VUOTISJUHLASSA

JARKKO TONTTI

Tunnustuksettomuus
2010-luvun Suomessas.22

PÄÄSIITEERIN PALSTA, ESA YLIKOSKI

Kokeilukulttuurilla luodaan
edellytyksiä "ilmaveiviin"s.24

ARVOSTELUT, ESA YLIKOSKI

Uskottava Aikakirjas.26

VAPAASTI AJATLUTUA – MIELIPITEET, JUHA-MATTI RÖTKÖ

Puolustusvoimien pyhät perinteets. 28

YHDISTYNEET AJATTELIJAT – YHDISTYKSET TOIMIVAT

PERTTI PERINIVA, HANNU ALAKONTIOLA

Tähtitiede ja maailmankaikkeuden
synty nykytietämyksen valossas.30

YHDISTYNEET AJATTELIJAT – YHDISTYKSET TOIMIVAT, TOMI PINOMÄKI

Kouluvierailulla Lappeenrannassa.....s.30

HALLITTU AJATUS – LIITTOHALLITUS TIEDOTTAA

Liittovaltuuston kokouss.31
Siikaisten hautausmaas.31
Liiton historia/historiikkis.31
Liiton ansiomerkkiohjesääntö uusittus.31
Liiton tunnustuksettomuusohjelmas.31
Liiton esitteet, julisteet yms.....s.31
Liitto Educa-messuilla.....s.31
Tiedotteet ja lausunnots.31

Tunnustuksettoman kulttuurin, yhdenvertaisen kohtelun ja tasa-arvon, vakaumuksen ja omantunnon vapauden, humanismin, rationaalisuuden ja uskontoihin sitoutumattoman globaalin etiikan äänenkannattaja.

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain Liitto ry

Fritänkarnas Förbund rf

Vapaa Ajattelijan Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen.

Kirjoittajien mielipiteet eivät välttämättä vastaa lehden tai julkaisijan kantaa.

Lehden tiedot

Painopaikka

Kirjapaino Lönnberg Print&Promo
Numero 4/2012
20.12.2012

Painos 2500 kpl
ISSN 2242-8992
Ilmestyy 4 numeroa vuodessa

Toimitus

Vastaava päätoimittaja

Petri Karisma

Toimitussihteeri

Suvi Auvinen

Toimituskunta

Lasse Pylkkä pj, Suvi Auvinen,
Petri Karisma, Aimo Törmänen,
Esa Ylikoski

Ulkoasu ja taitto

Sauli Lehtinen

Kirjoittajalle, lukijalle

Kirjoitukset, mielipiteet, aihetoivomukset ja kommentit toimituskunnalle alla olevaan osoitteeseen.

Mahdollisista kirjoituspalkkioista sovittava ennakolta.

Toimitus varaa oikeuden muokata ja lyhentää tekstejä.

Yhteydenotot

toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

Tilaukset, ilmoitukset, osoitteen muutokset

Tilaushinta 25 €/vuosi

Ilmoitukset	koko sivu	500 €
	puoli sivua	250 €
	1/4 sivua	125 €
	1/8 sivua	75 €

Tilaukset, ilmoitukset ja tilaajien osoitteen muutokset osoitteeseen:

Vapaa-ajattelijain Liitto ry

Neljäs linja 1

00530 Helsinki

p. 0440 715 601

val@vapaa-ajattelijat.fi

Jäsenyhdistysten henkilöjäsenet ilmoittavat osoitteenmuutokset ja muut jäsenasiat omalle yhdistykselleen. Yhdistysten yhteystiedot lehden lopussa.

Seuraava numero

Ilmestyy Helmi-maaliskuu 2013

Aineisto 31.1.2013 osoitteeseen: toimitusneuvosto@vapaa-ajattelijat.fi

VAPAA-AJATTELIJAIN LIITTO RY FRITÄNKARNAS FÖRBUND RF

Neljäs linja 1
00530 Helsinki
p. 0440 715 601
val@vapaa-ajattelijat.fi
www.vapaa-ajattelijat.fi

Liike- ja yhteisötunnus 0221208-2
Yhdistysrekisterinumero 38101
Danske Bank FI1180001400085180
Nordea FI56123730001117835

Puheenjohtaja

Petri Karisma

petri.karisma@orvokki.net

Liittohallitus

Petri Karisma, puheenjohtaja
Marko Lakkala, varapj.
Esa Ylikoski, pääsihteeri
Heljä Pekkalin, taloudenhoitaja
Tapio Kortesaari
Mikko Mäkinen
Kari Pasanen
Arvid Saarinen
Aimo Törmänen

Lait eivät saa olla

yhden maailmankatsomuksen

panttivankeja

Petri Karisma

Suomi on koko ajan maallistuva, monikulttuuristuva ja moniarvoistuva yhteiskunta. Nykyään Suomessa on yli miljoona sellaista ihmistä, jotka eivät kuulu mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan. Suomessa asuu nykyisin myös merkittävä määrä ulkomaalaisia, jotka ovat tulleet erilaisesta kulttuuri- ja arvopohjasta kuin suomalaiset.

Suomi on ollut vielä viime vuosiin saakka leimallisesti kristillinen maa. Kaikki lakimme säädettiin huomioiden kristillinen arvopohja. Samoin kaikki juhlat vietettiin kristillisin meinoin. Muutos muitakin arvopohjia kunnioittavaan suuntaan laajemmassa mitassa on tapahtunut aivan viime vuosina.

Suomessa on lait säädetty aina vuoteen 2001 niin, että ne ovat sopusoinnussa kristillisten arvojen kanssa. Kun eduskunta syksyllä 2001 hyväksyi parisuhdelain, tehtiin merkittävämpää historiaa, kuin monesti on edes ymmärretty. Tällöin murtui vuosisatainen perinne, jossa kristinusko sanelee, kuinka Suomessa tulee elää. Myöhemmin on säädetty lisää lakeja, jotka eivät ole sopusoinnussa kristillisen arvopohjan

Näin Suomesta voidaan rakentaa maa, jossa kaikkia ihmisiä arvostetaan samalla tavalla.

kansa. Näistä tunnetuin on liikeaikalaki.

Suomen maallistuminen, monikulttuuristuminen ja moniarvoistuminen on vienyt Suomen tilanteeseen, jossa lainsäädännössä ja muussa yhteiskunnallisessa toiminnassa on otettava huomioon myös muut, kuin kristilliseen arvopohjaan nojaavat ihmiset. Näin Suomesta voidaan rakentaa maa, jossa kaikkia ihmisiä arvostetaan samalla tavalla. Lainsäädännön lähtökohtana tulee olla yhdenvertaisuus sekä ihmis- ja perusoikeudet.

Suomessa on lait säädetty aina vuoteen 2001 niin, että ne ovat sopusoinnussa kristillisten arvojen kanssa.

Tähän positiiviseen kehitykseen aiheutti erittäin pahan särön sisäministeri **Päivi Räsänen** puhe Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkol-

liskokouksessa. Puheessaan ministeri Räsänen asetti yhden maailmankatsomuksen, eli kristillisyyden, toisten edelle. Tarkoittaako Räsänen todellakin, että kaiken lainsäädännön pitäisi edelleenkin perustua kristilliseen opiin Suomessa? Olisi enemmän kuin toivottavaa, ettei Valtionkirkko lähtisi Räsänen kelkkaan, vaan hyväksyisi ja tukisi moniarvoistuvaa Suomea.

Olisi enemmän kuin toivottavaa, ettei Valtionkirkko lähtisi Räsänen kelkkaan.

Räsänen otti puheessaan esille eutanasian. Eutanasia on yksi hyvä esimerkki siitä, miten kristillinen maailmankuva on muovannut lainsäädäntöä. Kun eutanasia on kielletty, on samalla viety ihmiseltä oikeus omaan ruumiiseensa ja varsinkin omaan kuolemaansa. Eutanasian kieltämisellä kerrotaan, että yksilön kuolema on toisten käsissä.

Jotta päästäisiin kaikkia maailmankatsomuksia arvostavaan tilaan Suomessa, tulisi eutanasia sallia. Eutanasiaa soveltaisivat omalla kohdallaan ne, joiden arvoihin tämä sopisi. Ne, joiden mielestä eutanasia ei sovi heidän arvoihinsa, jättävät käyttämättä tämän mahdollisuuden. Loppujen lopuksi kiista eutanasiasta on kiinni pienestä asiasta, eli siitä, hyväksytäänkö erilaisia näkemyksiä lainsäädännön pohjaksi.

Eeeeeiiii! Olen ateisti!

Heta Saxell

Facebookissa kiertää hauska kuva: Vauva on puoliksi upotettu kastemaljaan samalla kun pappi kaataa kuupalla vauvan päähän vettä. Vauvan ilme on kauhistunut ja hän huutaa suu auki: "NOOOOO! I'm an Atheist!" Eeeeeiiii! Olen ateisti! Kuvatekstissä lukee englanniksi: "Tiesitkö, että jokainen on syntyessään ateisti? Se on totta. Siihen saakka kunnes vauvapäähäsi kaadetaan taikavettä, olet ateisti." Näinhän se menee: Syntyessämme kenelläkään meistä ei ole hajuakaan ylikuonnollisista asioista, eikä paljon muustakaan. Maito, uni ja syli ovat vauvan maailmankaikkeuden keskiössä. Kuvan ateistivauva voi tosin olla rauhassa sen suhteen, että pelkkä vesi itsessään ei tee kenestäkään uskovaa. Taikavesikin toimii vain jos siihen uskoo. Tai oikeastaan, lapsella täytyy olla ympärillään ihmisiä, jotka kertovat hänelle taikavesistä ja muista juutuista – ei lapsi niitä itse omasta päästään keksi.

Suomessa lapsille taikavesistä ja muista kertominen on haluttu syytä yhteiskunnan vastuulle. Esimerkiksi lasten varhaiskasvatussuunnitelman perusteista voimme lukea, kuinka yksi varhaiskasvatuksen keskeisistä sisällöistä on uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. Eettinen orientaatio on kirjattu sisältöihin erikseen. Uskontokasvatus kuuluu siis lakisääteisenä myös päivähoiton kasvatusalueisiin. Jokaisen lapsen tulisi siis päivähoidossa saada tutustua oman uskontonsa tai katsomuksensa mukaisiin perinteisiin, tapoihin ja käytäntöihin. Tämä vaatii ainakin pääkaupunkiseudun monikulttuurisissa päiväkodeissa henkilökunnalta aika-moista eri kulttuurien ja uskonnollisten perinteiden tuntemusta. Omien kokemusten mukaan tämä ei toteudu juuri missään. Yleinen linja tuntuu olevan, että yritetään mennä jotenkin luovien kristillisen perinteen mukaan: Jos tontituleikit ja kirkkokäynnit eivät kaikille sovi, sopii olla osallistumatta eli olla vaikka kotona sillä aikaa. On sanomat-

takin selvää, että tässä ei tasapuolinen kohtelu toteudu, puhumattaakaan noiden ylevien periaatteiden noudattaminen. Eettisen orientaation sisällöt sopivat kaikille, joten niiden mukaan toivottavasti myös mennään päiväkodeissa uskonnollisen orientaation jäädessä vähäiseksi tai pois kokonaan.

Seurakunnat ovat usein hyvinkin innokkaasti mukana päiväkotien toiminnassa järjestämällä kirkkokäyn- tejä pienille lapsille sopivine jumalanpalveluksineen ja päiväkotikummeineen. Seurakunnan toiminnassa on kuitenkin kyse tunnustuksellisesta opetuksesta, mikä taas ei ole päiväkotien tai koulujen asialistalla (enää). Uskontokasvatus tulisi olla kotien ja vanhempien vastuulla: Lapsen voi niin halutessaan viedä seurakunnan kerhoon tai pyhäkouluun, jos ei itse halua tai osaa antaa lapselleen kristillistä kasvatus- tusta. Tämä taitaa monelta vanhemmalta jäädä tekemättä. Se ei silti tarkoita, että päiväkotien tulisi hoitaa tämä puoli. Konkreettinen esimerkki tästä tuli nyt syksyllä esiköisen päiväkodista: Syksyn toiminnasta kertovassa lapussa oli listattuna seurakunnan järjestämä uskontokasvatustuokio, joka järjestetään päiväkodin tiloissa. Kun kysyin, mitä ohjelmaa tuohon tuokioon osallistumattomille järjestetään, vastaus oli että ei mitään, leikkiä ulkona tai sisällä. Kun totesin, että on muuten silloin sattumoisin Aleksis Kiven päivä ja eikö mitään korvaavaa ohjelmaa järjestetä, vastaus oli, että koska ei ole kyse päiväkodin itsensä järjestämästä toiminnasta, päiväkodilla ei ole velvollisuutta järjestää mitään erityistä korvaavaa ohjelmaa. Että näin.

Lapsi saa maailmankatsomuksensa perusteet kotoaan. On silti jotenkin vaikeaa käsittää, miksi pienten lasten kohdalla siihen pitäisi kuulua ylikuonnollisia elementtejä. Oma kolmevuotiasni yrittää kovasti käsittää, että mörköjä ja lohikäärmeitä ei oikeasti ole olemassa, eikä keijukaisia eikä muumejakaan – ne ovat satuolentoja, eivät todellisia. Sadun ja todellisuuden raja on kuitenkin

Heta Saxell. Kuva © Timo Saxell.

vielä pitkään hyvin häilyvä, ja se kuuluu toki lapsen maailmaan. Itse olemme ottaneet sen linjan, että niistä olennoista, joiden olemassaolosta aikuiset ovat eri mieltä keskenään, puhutaan vasta, kun lapsi on vanhempi. Ei pienelle lapselle avaudu se, että äiti ei usko johonkin, mutta että setä uskoo. Tämä tuli selvästi esille, kun kolmevuotias kysyi kahvipöydässä: Onko jumala keuhkossa? Aikamme ihmeteltyämme kävi ilmi, että lapselle oli kerrottu jumalan olevan sydämessä. Mikä oiva esimerkki lapsen ajattelun konkreettisuudesta ja asioiden yhdistämisestä.

Kirjoittaja on helsinkiläinen filosofian maisteri, vapaa kirjoittaja, toimittaja ja tiedottaja.

Uskonnottomia juhlia

ympäri vuoden

Jouluseimet täyttävät tavaratalojen ikkunat, radiossa veisataan jeesuslapsen syntymää ja postilaatikosta kurkkivat enkelikortit. Kristinuskon on kaapannut monet vuodenvuorokiertoon liittyvät juhlit, joista joulukolkuttelee jälleen ovella. Voiko uskonnoton juhliä joulut tai pääsiäistä ja miten? Mistä näissä juhlissa olikaan alunperin kyse?

Suvi Auvinen ja Esa Ylikoski
Kuvat: Nino Kautto

Vuodenvuorokiertoon juhlilla on vanhat juuret. Ihmiskunta oppi jo varhain, ettei elämässä kannata jättää käyttämättä yhtään tilaisuutta juhlimiseen. Kun maanviljelyskulttuurin syntymisen myötä ajanlaskun taito ja kalenterin teko kehittyivät, huomattiin vuodenvuorokierroksen käännekohtat. Kalenterissa ne ovat talvi- ja kesäpäivän seisaus sekä kevät- ja syyspäivän tasaus. Aikajärjestyksessä puhutaan joulusta, pääsiäisestä, juhannuksesta sekä syysyisestä vainajien päivästä tai kekristä.

Kristinuskon saatua antiikin Rooman valtakunnassa 300-luvulla valtiokirkon aseman, kirkko alkoi kaapata perinteisiä juhlia omaan käyttöön. Talvipäivän seisauseseen liittyvä juhlinta muutettiin kristilliseksi Jeesuksen syntymäpäiväjuhla, kevätkuuhla pääsi-

äiseksi. Sama juhlien ryöstölinja jatkui kirkon valtaapiirin laajetessa pohjoiseen, Euroopan kaikkien kansojen vuodenvuorokiertoon liittyvät juhlit muutettiin väen väkisin kirkollisiksi juhliksi samalla kun vanhoja tapoja kiellettiin pakanallisina. Silti juhlien vieton tapoihin yhdistyi paljon myös ei-kirkollisia kansallisia tapoja. Vääntö jatkuu, mutta suunta on muuttunut.

Tätä nykyä vuodenvuorokierroksen juhlien ei-kristillisistä taustasta ja nykyisyydestä löytyy paljon tietoa muun muassa suomenkielisestä wikipediasta. Tähän juttuun on koottu tiivistystä muun muassa joulun, pääsiäisen, juhannuksen ja syysyisten juhlapäivien taustois- ta. Uskonnottomien ihmisten ja perheiden tavat viettää vuodenvuorokierroksen juhlapäivien aikaa vaihtelevat runsaasti. Kuitenkin suurin osa viettää juhlia samaan tapaan, mutta yleensä ilman uskonnollisia osuuksia.

Joulu, yule, talvipäivänseisaus, auringon syntymä

MIKÄ JA KOSKA:

Yule on englanninkielinen nimitys muinaisten germaanien talvijuhla. Yleisesti yule vietettiin talvipäivänseisauksen aikaan, eli noin 21.-22.12. Kristinus-

kon leviämisen myötä yule yhdistettiin kristilliseen joulun. Englannin kielessä sanaa yule käytetään sanan christmas (Kristusmessu, joulu) asemasta. Suomen kielessä sana joulu on viitannut kaikkiin keskitalven juhliin.

Yule on englanninkielinen nimitys muinaisten germaanien talvijuhlalle.

MITÄ JUHLITAAN:

Joulun taustalla oli yhtäältä roomalaisen Saturnalia-juhla ja Sol Invictuksen eli Voittamattoman auringon päivä ja toisaalta keskitalven juhla yule. Talvipäivänseisausta on joidenkin lähteiden mukaan juhlittu jo 4000 vuotta. Talvipäivänseisauksessa päivä alkaa pitenemään ja ”aurinko syntyy uudestaan”. Sen yö on vuoden pisin yö, mutta sitä seuraavasta aamusta alkaen päivänvalo on joka päivä hieman pidempi.

MITEN JUHLITAAN:

Suomalaisen joulun perinteiseen viettoon kuuluvat runsaat jouluruuat, omatekoiset joulukoristeet ja joulusauna. Joulun on liitetty myös sadonkorjuujuhlan, kekrin piirteitä. Suomalaisilla joulupukki oli mies, joka pukeutui hedelmällisyysriitin pukiksi. Asuun kuuluivat myös tuohesta tehty naamari ja nurin käännetty lammasnahkaturkki. Talvipäivänseisaus muistuttaa taitekohdasta kevääseen ja auringon paluusta. Aurinko saa maan kasvamaan viljaa. Tästä muistuttaa monessa kodissa myös pieni olkipukki.

Joulun ohra- tai kauralyhteen tarkoitus oli saada linnut jättämään kesällä viljan rauhaan. Joulukuusi hankitaan yleisesti sisälle, mutta jotkut koristelevat pihalta puun. Koristeltua vehreää puuta on pidetty myös fallisena hedelmällisyyden symbolina. Ennen kuin joulukuusi yleistyi, oli suomalaisilla tapana pystyttää nimipäivän kunniaksi puita. Ensimmäiset joulukuuset Suomessa ripustettiin katosta roikkumaan.

Uuspakanat ja wiccat juhlivat yulea muun muassa polttamalla kynttilöitä ja muita tulia auringon paluun vertauskuvana. Kotia saatetaan koristella vihreillä koristeilla ja voidaan valmistaa yulehalko. Tapa käydä hautausmaalla sytyttämässä kynttilöitä sukuhaudoilla alkoi Suomessa 1900-luvulla. Kaikki protestanttiset kirkot eivät hyväksy haudoilla käyntiä tavan pakanallisen alkupeuran vuoksi. Kekriin kuuluneet vainajien hyvittely- ja kestitystavat siirtyivät jouluun. Saunominen eli joulusaunassa käyminen on vanha ja edelleen yleinen tapa. Joululahjojen antamista alettiin harrastaa 1800-luvun alussa varakkaissa perheissä.

Tapa syödä runsaasti jouluateriaa periytyy muinaissuomalaisilta ja liittyy maatalousvuoden kiertoon sekä talvipäivänseisauksen valon juhlaan. Joulupöytään yleensä kuuluvia ruokia ovat

tumisen muistoksi. Sanan juuri pasch on pohja monelle pääsiäistä tarkoittavalle sanalle.

MITÄ JUHLITAAN:

Muinaiset mesopotamialaiset juhlivat Ishtaria, assyrialaiset Niannaa, foinikialaiset hedelmällisyyden jumalatar Astartea ja anglosakit auringonousun, hedelmällisyyden ja kuun jumalatar Eostreaan kevätpäivän tasauksen aikaan. Muinaiset egyptiläiset juhlivat kevätpäivänseisauksena Horuksen vuosittaista voittoa pimeydenjumala Sethistä. Wiccat ja uuspakanat juhlivat Ostaraa kevätpäivänseisauksen aikaan. Se on kevään, auringon nousun ja hedelmällisyyden juhla.

MITEN JUHLITAAN:

Pääsiäiseen liittyvät monet kansalliset tavat joilla juhlittiin kevättä. Jänis, tehokkaasti lisääntyvä eläin, on aina ollut hedelmällisyyden vertauskuva. Muna on vertauskuva kevään orastavasta elämästä.

Roomalaiset, kiinalaiset, egyptiläiset ja persialaiset kunnioittivat muna maailmankaikkeuden symbolina. Ympäri maailmaa muna on ollut osa luomiskertomuksia. Kalevalassammekin maailma syntyy sotkanmunasta. Erityisesti muna on liitetty eri kansojen kevätjuhliin. Munasta tuli syntymän ja

kevään symboli. Se edusti maan uudelleen syntyä.

Muinaisgermaanit uhrasivat kevään jumalatar Osteralle villilintujen munia, jotta saisivat kerättyä hyvän sadon. Suomessakin linnunmunien keräys ja syönte ajoittuivat pääsiäiseen. Osassa maailmaa on tapana piilottaa värikkäitä maalattuja pääsiäismunia pihalle ja puutarhaan ja antaa lasten etsiä ne. Muna on pääsiäisjuhlien tunnus lähes kaikkialla maailmassa ja niitä on maalattu jo muinaisista ajoista. Nykyiset suklaamunat ovat samaa perinnettä.

Suomessa virpominen oli itäisen Suomen perinne, lännessä ja Pohjanmaalla kevätperinteisiin kuuluivat trullit. Trulliperinne lienee alkujaan kotoisin Ruotsista - trulli tarkoittaa peikkoa ja noitaa.

Sana virvonta on yhteydessä notkeaa oksaa tarkoittavaan virpi-sanaan. Suomalais-ugrilaisilla kansoilla tunnetaan tapa karkottaa oksanheilutuksella pahoja henkiä. Nykyinen pääsiäisnoitaleikki

on lasten viihteeksi kehitetty yhdistelmä trulliperinnettä (noidaksi pukeutuminen) ja palmusunnuntain virpomisperinnettä (virpovitsat, onnentoivotus ja palkan vaatiminen). Historiallisesti virpominen ja trullit ovat siis vastakkaisia ilmiöitä (virpominen liittyy ”siunaamiseen” ja trullit ”kiroamiseen”).

Juhannus, Valon juhla, kesäpäivänseisaus

MIKÄ JA KOSKA:

Juhannus on keskikesän ja valon juhla, jota vietetään kesäkuussa kesäpäivänseisauksen tienoilla, 20.-26.6. välisenä aikana. Lounais-Suomessa on puhuttu mittumaarista ruotsin kielen midsommar eli keskikesä mukaan.

MITÄ JUHLITAAN:

Juhannus on yöttömän yön juhla, sillä napapiirin pohjoispuolella aurinko

ei laske lainkaan kesäpäivänseisauksena. Vuoden pisimpiä päiviä juhannusviikolla on kutsuttu pesäpäiviksi, koska aurinko on silloin ”pesässä”, eli sen päivittäinen kiertä käy korkeimmalla kohdallaan, ikään kuin maailmanpuun oksalla. Aurinko näyttää viipyvän pesässä joitakin päiviä, kunnes auringon liikerata alkaa taas laskea ja päivät jälleen lyhetä. Esikristillisenä aikana juhannusta vietettiin Suomessa ylijumala Ukon juhlaana sadon ja hedelmällisyyden varmistamiseksi. Ortodoksisessa Etelä-Karjalassa juhannusta kutsuttiin Ukon juhlaaksi vielä 1800-luvulla. Keskiajalla katolinen kirkko siirsi juhlapäivän Johannes Kastajan päiväksi, ja juhlan nimeksi vakiintui ajan myötä juhannus.

MITEN JUHLITAAN:

Monet juhannuksen perinteistä juontavat juurensa vanhaan eurooppalaiseen valon ja hedelmällisyyden juhlaan kesäpäivänseisauksen aikana. Juhannukseen on vanhastaan liittynyt erilaisia uskomuksia ja taikoja, joilla on pyritty varmistamaan tuleva sato ja naimaonni. Suomalaiseen juhannukseen kuuluvat kiinteästi esimerkiksi juhannussauna, juhannuskokko ja juhannustanssit. Portaiden, ovien ja ikkunoiden pieliin pystytettiin juhannuskoivuja. Koivunoksista myös sidottiin tuoreita vihoja. Ahvenanmaalla ja suomenruotsalaisella rannikkoalueella on pystytetty juhannussalkoja, joka koristellaan lehdin ja kukin. Vehreiden, fallisten salkojen on katsottu liittyvän skandinaavisiiin pakanallisiin hedelmällisyysriitteihin.

Juhannuksena on tehty runsaasti erilaisia taikoja. Tunnetuimpia ovat erilaiset lemmenaiat. Taioilla pyrittiin takaamaan naimaonni, näkemään tuleva puoliso tai saamaan haluttu henkilö puolisoksi. Meluaminen ja juopuminen ovat jo varhain kuuluneet juhannuksen viettoon. Niiden on uskottu tuottavan onnea ja karkottavan pahoja henkiä. Erään uskomuksen mukaan mitä enemmän juhannuksena juopoteltiin, sitä parempi tuli sadosta.

Pahoja henkiä on karkotettu myös juhannuskokkoja polttamalla. Niiden polttaminen liittyy keskieurooppalaiseen tapaan polttaa tulia kevään juhlan yhteydessä. Suomessa juhannuskokkoja poltettiin maan itäisissä osissa, mistä tapa levisi 1900-luvun aikana koko maahan.

Juhannussaunassa käytiin jo päivällä, jotta illalla oltaisiin puhtaina valmiina vastaanottamassa yötöntä yötä. Juhannus-sauna saatettiin koristella juhannuskoi-vuin tai tuorein lehvin.

Kekri, halloween, pyhäinpäivä, samhain

MIKÄ JA KOSKA:

Halloween on lyhenne sanoista "All Hallows' Eve" eli pyhäinpäivän aatto. Halloweenia juhlietaan pyhäinpäivän aattona lokakuun viimeisenä päivänä 31.10. Sanan halloween suomalaisiksi vastineeksi on ehdotettu sanoja marra-syö tai hallainyö.

Suomessa vietettiin kekriä. Sana kek-ri tarkoitti kansankielessä viimeiseksi jäämistä tai jonkin päättymistä. Kekriä vietettiin mikkelinpäivän (29.9.) ja nykyisen pyhäinpäivän välisenä aikana.

MITÄ JUHLITAAN:

Kekri oli muinaissuomalainen sadonkorjuun ja ilon juhla. Samhain on alkujaan muinaisten kelttien talven alkamisen päivä, jolloin vainajahenki- en uskottiin liikkuvan. Kelttien usko- musten mukaan tämän maailman ja yliuonnollisen maailman väliset rajat

katosivat luonnon kuihtuessa ja kuol- lessa, ja henget saattoivat yrittää hou- kutella ihmisiä tuonpuoleiseen. Sen vuoksi juhlan aikana poltettiin kok- kotulia asutusten ympäristössä, koska tulien uskottiin antavan suojaa hen- kien hyökkäyksiä vastaan. Kristilli- nen kirkko yritti kesyttää samhainin pyhäinpäiväksi, kristinuskon puoles- ta kuolleiden marttyyrien muistopäi- väksi.

Kekri-perinne alkoi hävitä teollistu- misen ja kaupungistumisen myötä, ja monet kekriin liittyneet tavat ja perin- teet ovat siirtyneet joulun ja nykyaikai- sen uudenvuoden viettoon.

MITEN JUHLITAAN:

Suomalaisessa vanhassa kekrissä oli karnevalismia ja myös hirviömäisiä hahmoja (sarvipäisiä pukkeja). Ihmi- set tapasivat kuljeskella talosta taloon pyytämässä kestitystä, aivan kuten Amerikan mantereella edelleen lap- set tekevät Halloweenina. He ovat pu- keutuneet hirviö- ja kummitusasuihin ja kiertelivät pyytämässä karkkia kep- posten uhalla.

Yhdysvalloissa siis vietetään Hallo- weeniä, jolla on yhtymäkohtia sadon- korjuu-juhliin. Halloween on alun pe- rin eurooppalaista vientitavaraa Ame- rikkaan ja vasta myöhemmin tuontita- varaa sieltä tänne. Meksikossa vietetään "kuolleiden juhlaa" näihin samoihin ai- koihin. Taustalla on sekä syksyinen sa- donkorjuujuhlinta että varhainen ta- pa uhrata osa sadosta kuolleille esi-isil- le. Nykyään se on muuntunut kukkien, kynttilöiden haudoille viemiseen py- häinpäivänä.

Kurpitsalyhdystä on aikojen saatossa muodostunut tärkein halloweenin tun- nus. Irvistävä kurpitsa tunnetaan myös nimellä Jack O'Lantern. Irlantilaisen ta- rinan mukaan lyhty on saanut nimen- sä Jack-nimiseltä juopolta. Hän kiristi pirulta lupauksen, ettei hänen sielunsa joutuisi helvettiin. Jackia ei kuitenkaan hyväksytty taivaaseenkaan. Piru heitti Jackille helvetistä hiilen, jonka mies säi- löi lyhdyksi evääksi ottamansa nauriin sisään. Siitä lähtien Jackin sielu on et- sinyt itselleen sopivaa lepopaikkaa pie- nen lyhdyn valossa. Yhdysvalloissa nau- ris on vaihtunut kurpitsaan.

Suomen kirkko ei hyväksynyt paka- nallisen kekrin viettoa. Useissa kirjaan- panoissa 1600- ja 1700 luvulla oikeu- den pöytäkirjat tietävät kertoa kekri- lampaista, joita syötiin epäkristilliseen tapaan maanhaltijan kunniaksi. Myös nykypäivänä katolinen kirkko vastustaa halloweenia pakanallisena. Esimerkiksi Ranskassa kirkko pelkää sen saattavan syrjäyttää pyhäinpäivän vieton. Myös ortodoksinen kirkko suhtautuu halo- weenin viettoon kielteisesti sen paka- nallisten aineiden vuoksi. Suomessa hal- loweeniä on arvosteltu amerikkalaisena krääsäjuhlan, mutta toisaalta sen sija popkulttuurissa on niin merkittävä, et- tä sen vietto globalisoituneessa Suomes- sa on ymmärrettävää. Lisäksi halloween on niin samankaltainen kuin unohdettu kekri, että uskonnottomat voisivat hy- vin ottaa halloweenin, kekrin ja samhai- nin takaisin käyttöön.

Juhlia, juhlia - uskonnottomasti

Kaste, rippileiri, kirkkohäät ja lopulta "siunattuun maahan". Onko ihmisen elämänsä kierron juhlille uskonnottomia vaihtoehtoja? Vapaa Ajattelija kertoo, miten järjestät jumalattomat juhlat onnistuneesti!

Koostanut Lasse Pytkki

Perhejuhlat ovat tärkeitä: Ne lujittavat perhe- ja sukulaissuhteita ja juhli- tavat elämänsä vaiheesta toiseen siirty- mistä. Lapset kokevat, että he ovat tär- keitä, kun heidät huomioidaan. Heil- le juhla, vaikkapa aikuistumisjuhla tai synttärin, merkitsee vanhan taakse jät-

tämistä ja siirtymistä uuteen elämän- vaiheeseen.

Perhejuhliin on perinteisesti lii- tetty uskonto ja sen riitit. Niin ei kui- tenkaan tarvitse olla. Uskonnottomal- le uskonnon juhla on itsestään sel- vyys, eikä juhlan viettäminen ilman uskontoa ole tapakristityllekään huo- no vaihtoehto.

Antoisinta juhlan järjestäjälle on usein se, jos järjestää juhlan itse. Jos niin ei halua tehdä, saa tästä vinkke- jä siitä, miten uskonnottoman juhlan voi järjestää persoonallisesti tai mistä siihen saa järjestelyapua. Vinkkiem- me pohjana on uskonnottomien si- viilijuhlien palvelukeskus ProSere- moniat.

Ennen juhlia, eli mitä tulee pohtia

MIKSI JUHLA

Kannattaa pohtia, mitä juhlietaan. Juh- la on yleensä ihmisen elämässä jokin merkkipaalu, jota halutaan muistella myöhemminkin. Millaisena siis haluat juhlaa muisteltavan? Juhlassa pitää olla jotain elämyksellistä, jonka muistaa pit- kään. Ja unelmia. Perinteitäkin kannat- taa kunnioittaa, mutta myös uusia. Pa- rasta on yhdessä perheen kanssa teke- minen. Näin jokainen sitoutuu olemaan mukana omassa osuudessaan.

ENTÄ KUKKARO

Kaikki maksaa, mutta jos tekee paljon it- se, säästää. Juhlat määrittyvät siis kukka- ron mukaan. Talkoisiin voi pyytää mu- kaan läheisiä, ystäviä ja tuttuja. Siitä juh- lat vain paranevat ja yhteisöllisyys kas- vaa. Toisaalta, jos antaa muiden hoitaa homman vaikka maksullisena, jää itsel- le enemmän aikaa nauttia itse juhlasta. Myös tarjoilu harkitaan lompakon sal- limissa rajoissa. Nykyään kahvi ja pieni suolapala usein riittävät.

JA PUITTEET

Puitteet riippuvat kukkarosta ja tilan- teesta. Pieni väkimäärä mahtuu kotiin, jossa tunnelma on kotoinen. Nimiäiset, aikuistumisjuhlat ja synttärin vietetään yleensä kotona lähipiirin kesken, häät ja hautajaiset usein muissa tiloissa. Vaihto-

ehtojen määrä ja taso vaihtelee paikka- kunnan mukaan.

Oli paikka sitten mikä tahansa, sen ko- risteluun kannattaa satsata. Vaikka juh- lan sisältö onkin tärkein, koristelu lisää juhluutta. Siinäkin voi säästää, kun tekee paljon itse ja rekrytoi ystäviä esi- merkiksi häiden valmisteluun. Juhlapai- kan koristelussa vain mielikuvitus luo rajat. Kukat, kynttilät ja muu rekvisiitta kertovat juhliittavan ja järjestäjän miel- tymyksistä.

KUTSUKIN ON TÄRKEÄ

Kutsu virittää juhlatunnelmaan. Kirjal- lisen kutsun voi itsekin laatia nykytek- niikalla vaikka kuinka hienoksi tai haus- kaksi, kunhan laatii sen juhlan hengen mukaiseksi ja muistaa antaa ymmär- tää, ettei juhla ole uskonnotton. Muu- ten joku saattaa tuoda vauvalle nimiäis- lahjaksi vahingossa vaikka raamatun tai

krusifiksin. Kutsuun voi laittaa myös oh- jelman runon aikatauluineen. Mutta yk- sinkertainen puhelinkin riittää.

JA SITTEEN ITSE SEREMONIA

Seremoniaan kannattaa paneutua, jos haluaa juhlasta ikimuistoisen. Onpa ky- seessä sitten nimiäiset, häät tai hautajai- set, ohjelmakunnon ohjelman suoritta- jineen on mietittävä huolella. Laatikka muistilista, eli mitä tehdään missäkin järjestyksessä ja kuka tekee: tervetulo- toivotus ja maljat, puheet, musiikki, it- se pääasia, esim. vauvan nimen julkista- minen, tarjoilu ja muu ohjelma.

Jonkun on hyvä pitää juhlassa langat käsissään ja huolehtia, että ohjelma etenee kutakuinkin suunnitellusti. Se on seremo- niamestarin asia. Harjoittelu kannattaa.

Puhekaavat ovat vapaat, paitsi vihki- äisissä, jossa laki edellyttää ulkopuolisen, laillistetun vihkipöytä.

ProSeremoniat
KAUNEIMMAT PERHEJUHLAT USKONNOTTOMASTI

- NEUVONTA
- PUHUJAPALVELU
- MUSIIKKI

Pro-Seremoniat on suomalaisten siviilijärjestöjen yhteisesti perustama, voittoa tavoittelematon palvelukeskus

PUH. 050 590 4390
FAX (09) 850 20 460

WWW.PRO-SEREMONIAT.FI
POSTI@PRO-SEREMONIAT.FI

Pitemmittä puheitta

Puheessa on sisältö ja muoto.

Ensin sisältö. Häissä tietysti puhutaan rakkaudesta ja toistensa kunnioittamisesta. Nimenantojuhlassa painotetaan humanistisia kasvatusihanteita ja tulevaisuutta, aikuistumisjuhlassa lapsuuden taakse jättämistä ja ”elämä edessä” -teemaa. Hautapuheessa käsitellään vainajan elämänkaarta ja hänen sydäntään lähellä olleita asioita. Muuta sisältöä puheeseen saa tarvittaessa kirjailijoilta, filosofeilta ja muilta suuriksi koetuilta ihmisiltä.

Sitten muoto. Tärkeintä on, että puhe ei lueta suoraan paperista, vaikka se on hyvä valmistaa kirjallisesti. Pieni lunttilappu riittää. Luonteva puhuminen ja vaikka vähän toistelua ja takelte- luakin vain elävöittää puhetta. Pois turha pönötys, ainakin muissa kuin hauta- jaispuheissa. Ja lyhyestä virsi kaunis. Ja

lisää sekaan huumoria ja sitaatteja. Harjoittele ensin luntin kassa, sitten ilman. Siinä hyvän puheen eväät lyhyesti

Muistathan lapsivieraat

Vauvat, leikki-ikäiset ja vähän isommatkin lapset pitää huomioida: vauvanhoi- topaikka, omaa ohjelmaa vähän isom- mille, ja tarjoilussakin lapset on note- rattava. Näin lapsetkin tuntevat itsensä tervetulleiksi ja ovat ainakin osan aikaa omissa puuhissaan.

Kiitos, kiitos

Juhla huipentuu vieraille lähetettyyn kiitoskirjeeseen valokuvien kera. Soit- tokin tai suullinen kiitos sopivassa ti- lanteessa riittää palauttamaan muisto- ja juhlasta.

Näin laadit kutsukortin

Kutsukortti kannattaa muotoil- la oikein, jotta välttyy yllätyksil- tä. Tyyli valitaan juhlan luonteen mukaisesti muodolliseksi tai va- paamuotoiseksi.

KIRJOITA KUTSUUN

- kuka kutsuu
- mikä tilaisuus
- tilaisuuden paikka, tarvittaes- sa osoite ja tulo-ohje
- tilaisuuden aika
- tarvitseko tulosta ilmoittaa
- pukeutumiskoodi tarvittaessa
- haluttaessa kutsuun voi lait- taa myös vihjeen lahjatoivo- muksista, mutta hienovarai- sesti, samoin jokin sanamuoto, joka vihjaa, että juhla on seku- laarinen, jos katsot sen tarpeel- liseksi.

Jos kutsuttavia on paljon ja tar- joilun takia määrä halutaan tie- tää, pyydä vieraita ilmoittamaan tulostaan. Merkitse kutsun ala- reunaan v.p. Eli ”vastausta pyyde- tään” ja päivämäärä, mihin men- nessä, miten ja kenelle (sähkö- postiosoite, puhelin, osoite). Voit käyttää lyhennettä v.p, mutta sel- vempää on kirjoittaa ”vastausta pyydetään xx mennessä”. Ohjeita, malleja ja pohjia saa myös netistä hakusanalla Kutsu- kortti.

Tahdon

eli miten siviilivihkiminen tapahtuu

Ensin vähän virallista

Siviilivihkiminen ei ole sen vaikeampaa tai hel- pompaa kuin kirkollinen- kaan vihkiminen, pait- si että siinä on enemmän joustovaraa: siviilihäistä voi helpommin muoka- ta itsensä näköisen tilai- suuden.

Avioliiton vahvistaa papin sijasta siviiliviran- omainen, muu onkin sit- ten itsestä kiinni. Paikka- vaihtoehtoja on rajatto- masti, maistraatti on niis- tä vain yksi. Itse hääjuhla puolestaan on jo vanhas- taan täysin maallinen juh- la.

Siviilivihkimisen voi toimittaa laamanni ja k- räjätuomari sekä maist- raatin henkikirjoittaja. Vihkiminen toimitetaan maistraatin tai käräjäoi- keuden tiloissa joko vir- ka-aikana, ja sovittaessa muulloinkin ja muualla.

Maistraatissa vihki- seremonia voi olla lyhyt ja koruton, mutta seremoni- assa on myös mahdollista esittää puheita, elävää mu- siikkia ja lausua runoja. Ylimääräisestä ohjelmasta on neuvoteltava etukäteen vihkipäivän kanssa.

Vihkitoimituksen voi siis suorittaa myös viras- ton ja virka-ajan ulko- puolella. Siitä on sovittava vihkipäivän kanssa. Vihkipäivän matkakulut tulee korva- ta. Velvollisuutta muualla kuin virastossa tapahtu- vaan viralliseen vihkika- van mukaiseen vihkimis- seen vihkimisviranomai- silla ei ole, mutta palvelun monipuolisuus vaihtelee

virastoittain. Kannattaa kysyä.

Vihkitoimituksessa on oltava läsnä kaksi 15 vuotta täyttäneitä todis- tajaa. He voivat olla myös maistraatin henkilökun- ta, jolloin tarpeesta on kohteliasta ilmoittaa etu- käteen. Paikalle tulevien todistajien on muistettava ottaa henkilöllisyystodis- tus mukaansa.

Siviilihäistä voi helpommin muokata itsensä näköisen tilaisuuden.

Maistraattien vihki- huoneisiin mahtuu yleensä 10-20 henkeä, käräjäoi- keuden istuntosaliin sen sijaan saattaa sopia 50-100 henkeä. Sovi asioista etukäteen.

Sitten varsinainen hääjuhla

Jos hääjuhlan haluaa viet- tää hauskan juhllisesti, mahdollisuuksia ajan, pai- kan ja järjestelyjen suh- teen on miltei rajattomasti. Jos ei halua käyttää omaa mielikuvitusta, vinkke- jä saa tuttavilta, netistä ja vaikkapa kirjasta Perheen omat juhlat.

Avioliittoasetus 820/1987 luku 2 9 §

Siviilivihkiminen toimitetaan siten, että vihkipäivä todistajien läsnä ollessa lausuu avioliittoon vihittävälle:

”Avioliiton tarkoituksena on perheen perustaminen siihen kuuluvien yhteiseksi parhaaksi sekä yhteiskunnan säilymi- seksi. Avioliitto on tarkoitettu pysyväksi, jotta perheen jä- senet voisivat yhdessä luoda onnellisen kodin.

Näiden todistajien läsnä ollessa kysyn Teiltä (miehen nimi): Tahdotteko ottaa tämän (naisen nimi) aviovaimoksenne ra- kastaaksenne häntä myötä- ja vastoinikäymisissä?

(Vastaus: Tahdon).

Näiden todistajien läsnä ollessa kysyn Teiltä (naisen nimi): Tahdotteko ottaa tämän (miehen nimi) aviomieheksenne ra- kastaaksenne häntä myötä- ja vastoinikäymisissä?

(Vastaus: Tahdon).

Vastattuanne näin kumpikin kohdaltanne myöntävästi Teille tehtyyn kysymykseen totean Teidät aviopuolisoiiksi.

Ottakaa (naisen nimi) liittonne merkiksi sormus mieheltän- ne. (Tämä lause jätetään pois, jos sormusta ei anneta).

Teidät on nyt vihitty avioliittoon. Puolisoina olette keskenän- ne yhdenvertaiset. Osoittakaa avioliitossa toinen toisillenne rakkautta ja keskinäistä luottamusta sekä toimikaa yhdessä perheen hyväksi.”

Siviilivihkimisen kaava on ohessa, mutta vihkipäivät voivat si- tä kyllä varioida ja tuoda kaavaan persoonallisuutta ja haus- kuuttakin

Luontevan ja esteettisesti tyydyttävän vihkiseremonian rakenne voisi olla vaikkapa tällainen:

1. Morsiusparin sisääntulo musiikin soidessa.
2. Tervetuloitovotus ja lyhyt johdanto.
3. Lauluesitys, runo, kirjallisuuskatkelma tms.
4. Vihkikaavan minimiosa (= aviopuolisoiiksi julistamiseen asti).
5. Symboliikka: sormusseremonia (tai vastaava), suudel- ma tms.
6. Vihkiparin omat sanat esim. lupausten muodossa.
7. Vihkitodistus allekirjoitetaan ja luovutetaan hääparille (morsiamelle).
8. Loppusanat (vihkikaavasta, mahdollisin lisäyksin)
9. Vihkipari siirtyy onniteltavaksi.

Mistä juhla- tai hautauspuhuja

- Jos ei itse halua puhua eikä lähipiiristäkään halukkaita löydy, apua voi saa- da Seremoniapalvelu Pro-Seremonioilta, jolla on puhujia eri puolilla maa- ta. Yhteystiedot löydät sen mainoksesta.
- Kysellä voi myös paikalliselta vapaa-ajattelijayhdistykseltä.

Puhuja-avustuksia

Perheet voivat myös hakea avustusta Vapaa-ajattelijain liitolta uskonnotto- man puhujan palkkaamiseksi juhlapuhujaksi. Hakemuslomakkeen saa liiton sivustolta tai toimistolta.

Perheen omat juhlat

Siviiliseremoniat häistä hautajaisiin

Käsikirja juhlien järjestämiseen

216 sivua, hinta 20 e + postikulut

puh. 050 590 4390

posti@pro-seremoniat.fi

Nimiäiset

eli miten lapsen nimenantojuhlaa voi viettää ilman pappia

Miksi uskonnottomasti

Viisaat vanhemmat luottavat lapseen- sa ja antavat hänen aikanaan valita elämänsä suuntauksensa itse. Olisikin ajattele- matonta sitoa lapsi häneltä itseltään kysymättä johonkin oppikuntaan. Yhä harvempi lapsi nykyään kastetaan kir- kon jäseneksi.

Nimenantojuhlassa eli nimiäisissä lapsi liitetään symbolisesti perheeseen- sä, sukuunsa, ystäväpiiriin ja koko ih- miskuntaan.

Vapaasti ajatellen

Pakollista kaavaa nimenannolle tai juh- lalle ei ole. Nimen ilmoittaminen väes- törekisteriinkin riittää. Toisaalta, uuden ihmisen maailmaan ja perheeseen tu- lo on iso asia. Sitä kannattaa juhlistaa- kin. Juhlan voi rakentaa niin juhlallisek- si kuin kukin haluaa kukkineen, musiik- keineen, lauluineen, juhlaaatteineen ja puheineen, kukkaron sallimissa rajoissa, tai vaatimattomasti, jossa suloiselle pie- nokaiselle vain annetaan nimi perheen tai läheisten läsnä ollessa. Ja kahvit päälle.

Myös vähäsen konkretiaa

Nimiäisjuhlaan voi liittää monenlais- ta symbolista rekvisiittaa. Lapselle an- netaan nimenantotodistus, hänelle voidaan nimetä siviilikummi(t), joil- le annetaan kummitodistus, joita saa valmiinkin ja joista yksi kappale jää lapselle itselleen. Myös isovanhemmat, joille juhla on taatusti tärkeä, saattavat haluata olla mukana lupaamassa tuken- sa, myös kirjallisesti. Lämpimiä sanoja, säveliä, kukkia ja kynttilöitä, isojen sis- rusten kirjallisia lupauksia - siinä unoh- tumattomien nimiäisten aineksia. Eikä juhlan valokuvaustakaan tai videointia pidä unohtaa.

Ensin kuitenkin suunnitellaan

Mutta ensin juhla on suunniteltava ja päätettävä, mikä lapselle nimeksi. Ohe- sa muistilista pohdittavista asioista

Muistilista

- Milloin ja missä nimiäiset järjestetään
- Keitä kutsutaan, lista
- Miten ja milloin kutsutaan
- Juhlavaatteet
- Kummit
- Seremonian kulkukaavio eli kuka nimen julistaa ja miten

- Mahdollinen musiikki ja muu ohjelma
- Todistukset: nimenantoto- distus, kummitodistukset
- Juhlatilan koristelu
- Tarjoilu: mitä, miten ja ku- ka
- Kummilahjat ja muut tuo- miset
- Puheet ja lahjat

Vinkkejä muistilistassa luetelluista, esimerkkejä nimiäisten juhla- menoista ja paljon muuta juhlan järjestämisestä saa esim. käsikir- jasta Perheen omat juhlat, jossa asiasta on nelisenkymmenen si- vun verran

Kirkolliset lapsikasteet vähenevät

Kirkollisesti kastettuja, koko maa	
1980	90 %
2011	77,9 %

Kastettujen osuus vaihtelee alueittain

Koko maa 2011		%
syntyneitä	59 961	
kastettuja	46 723	77,9
Oulu		80
Tampere		68
Turku		69
Helsinki		52,5

Aikuisuuden kynnyksellä

eli miten aikuistumisjuhlaa voi viettää

Nuori kaipaa arvostusta

Ei kapinallisinkaan nuori voi tuntea it- seään ulkopuoliseksi, kun koko perhe, lähisuku ja ystävät kokoontuvat hänen ympärilleen kertomaan, että he ymmär- tävät, rakastavat ja arvostavat häntä. He kertovat tämän läsnäolollaan, sanoin, elein, sävelin ja symbolein - ja lahjoin- kin. Siinä aikuistumisjuhlan ydin.

Tervetuloa yhteiskuntaan - mutta ensin vähän koulutusta

Monet uskonnottomien perheiden nuo- ret käyvät Prometheus-leirin, ja vielä useammat edelleen vanhanmallisen rip- pikoulun. Kumpi vaan, mutta itse per- hejuhla saa olla uskonnoton.

Prometheus-leirit, joista lehtemme numero 1/2012 kertoi tarkemmin, ovat avoimia kaikille katsomuksesta riippu-

matta. Ne kestävät yleensä noin viikon ja päättyvät leirillä pidettävään juhlaan, jonne omaiset ovat tervetulleita. Juhlan ohjelman suunnittelevat leiriläiset itse. Juhlan lopussa leiriläiset seppelöidään ja he saavat leiritodistuksensa ja kau- laansa Prometheus-riipuskoron. Tilai- suuden päättää yhteinen juhlaaounas.

Juhlat kotona

Leirin jälkeen väsyneen nuoren on syy- tä antaa levätä ja pitää juhla vähän myö- hemmin, vallankin kun aikuistuvalla te- kee hyvää totutella aikuisena olemisen velvollisuuksiin osallistuttamalla hänet juhlaan suunnitteluun ja järjestelyyn.

Tilaisuus saa olla hyvinkin vapaa- muotoinen, juhlavasta leikkimieliseen nuoren itsensä ehdoilla: Protu-todis- tus ja kuvia leiriltä pöydällä, Promethe-

uksen tulen merkeissä kynttilä tai ni- den sytyttämistä tai tervapata, nuor- ten omaa musiikkia tai kimara isovan- hempien ja vanhempien murkuajoilta juonnon kera sopivasti yhdistämään su- kupolvet ja varmaan tuomaan juhlaan vähän hilpeyttäkin. Nykyaikaan sopii mainiosti diaesitys nuoresta eri ikäisenä ja eri tilanteissa vauvasta nuorukaiseen/ neitoseen, kunhan ei esitle häntä no- loissa tilanteissa. Unohtaa ei myöskään pidä vieraskirjaa ja valokuvausta. Ja lip- pu salkoon, jos sellainen on.

Eniten nuori eittämättä arvostaa kui- tenkin isän tai äidin kannustavaa onnit- telupuhetta: arvostuksen ja tuen ilmai- seminen nuorelle hänen omilla ehdoil- laan.

Ruumiinkin ravintoa tarvitaan

Nuoren omassa juhlassa kannattaa eh- kä hylätä pakkopulla ja keksiä jotain ai- heeseen sopivaa ja nuoren itsensä miel- tymyksen mukaista. Vapaasti pöydästä noudettavat antimet mahdollistavat va- paan keskustelun paremmin kuin jäyk- kä pöydissä istuminen, ellei sitten vie nuorta aikuismaisesti hienoon ravin- tolaan etiketteineen koko perheen kera. Ja jos ohjelmaan kuuluu onnittelemis- ja, samaa ainetta on voitava kaataa myös juhlistavan omaan lasiin. Jos kotikokilla on sormi keskellä käm- mentä, neuvoa saa loputtomista keit- tokirjoista. Toki myös yksinkertainen kakkukahvi pikkusuolaisineen riittää, sillä nuorella saattaa olla kiire tapaa- maan ”kohtalontovereitaan”.

Tarvitaanko lahjoja?

Kunnon juhlan järjestäminen ei toki es- tä hemmottelemasta nuorta myös lah- join. Niistä varmaan kannattaa urkkia nuorelta itseltään ja viestiä sopivasti ainakin isovanhemmille. Korut ja kel- lot lienevät yhä kurantteja lahjoja, mut- ta voisi myös lyödä hynttyyt yhteen ja kerätä sievoisempi summa vähän toivo- tumpaan lahjaa, joka sitten annettaisiin pikku arvausvinkin kera: älypuhelimet- soittoääni jostain juhlahuoneen nur- kasta, moposta avain, stereoista pauhua, loma-matkasta esite, ratsastuskurssis- ta leikkiheppa. No, nykykuori itse var- maan arvostaisi eniten ruskeassa kirje- kuoressa olevaa onnentoivotuskorttia!

Lisää vankia vinkkejä kirjasta Perheen omat juhlat.

Aikustumisjuhla – ystäviä ja sukulaisia

Irene Kansikas

Uskonnollisuus ei ole koskaan kuulunut sukumme arkeen eikä juhlaan. Jossain vaiheessa syntyi ajatus vaihtoehdosta rippileirille ja aikuistumisen juhlistamiselle. Siinä vaiheessa osallistuminen Prometheus-leirille kuulosti hyvältä vaihtoehdolta.

Leirin aloituspäivä saapui vihdoin ja mieli täynnä jännitystä saavuimme leiripaikalle. Ennalta tuntemattomien ihmisten kohtaaminen tuntui jännittävältä ja samalla pelottavalta. Koko leiri meni kuitenkin todella hyvin ja sain monia uusia ystäviä elämäni ja paljon hauskoja ja mukavia muistoja. Leiri päättyi iki-muistaiseen leirinpäätösjuhlaan ja koko leiri oli yksi elämäni toistaiseksi tärkeimpiä kokemuksia.

Leirin päättymisestä kahden viikon päästä oli aikuistumisjuhlat, jotka pidettiin meillä kotona. Juhlien suunnittelu oli aloitettu jo paljon ennen leiriä tarjoilujen suunnittelemisella ja kutsujen lähettämällä sekä juhlamekoni metsästyksellä. Muutamia päiviä ennen juhlia alettiin valmistella syötäviä. Juhlapäivä koitti ja kova vauhti oli päällä koristelussa ja keittiössä. Juhlilla ei ollut mitään valmista kaavaa, joten äiti oli järjestänyt pari yllätystä aamupäiväksi.

Päivä alkoi käynnillä kampaajalla ja meikattavana kosmetologin luona. Vieraita alkoi tulla. Olimme kutsuneet lähimpiä sukulaisiamme ja ystäviäni. Vierasmäärä ei ollut suuri, mutta tunnelma oli kodikas pienellä porukalla. Kun kaikki olivat saapuneet paikalle, piti mummini puheen ja kohotimme maljan, joka sai tunnelman mukavaksi. Puheen jälkeen availin lahjoja ja juttelimme siinä samassa leiristäni ja katselimme kuvia leiriltä.

Juhla jatkui kahittelulla ja herkujen syömisellä. Kun olimme saaneet kahviteltua, oli loppu aika vapaata oleskelua, ja suuri osa meni ulos viettämään aikaa. Otettiin kuvia ja pidettiin hauskaa. Ilta alkoi jo lähestyä ja moni meni istuskelemaan terassille. Ilta kului nopeasti ja vieraat alkoivat lähteä kotiin.

Paikkojen siivoamisesta suuri osa jätettiin seuraavaan päivään. Koko juhlat olivat onnistuneet juuri toivomallani tavalla, eli kaikilla oli hauskaa eikä

tunnelma ollut liian juhlallinen. Olimme yrittäneet juhlista rentoja ja mukavia. Kaikki oli siis täydellisesti onnistunutta.

”Mahautuminen” on Protu-leirien perinne, joka opetetaan kaikilla leireillä. Se on muodostelma, jossa paikallaolijat asettuvat makaamaan käyttäen aina toisen paikallaolijan mahaa tyynynään. Mahautumisesta on tullut tapa meille leirin käynteille; tavatessamme etsimme paikan jossa voi mahautua.

Hautajaiset

viimeinen hyvästijätö

Vainajan vakaumusta on kunnioitettava

Suhtautuminen kuolemaan vaihtelee kulttuureittain. Niin myös hautaukseen ja hautausrituaaleihin. Uskonnottoman vainajan hautaamisessa ja muistotilaisuudessa tulee kunnioittaa hänen katso- mustaan. Siihen velvoittaa myös Hauta- ustoimilain 457/2003 § 2.

Hautaaminen

Kuoleman sattuessa omaiset ovat haasteen edessä: miten järjestää hautajaiset. Uskonnottomalle järjestelyt ovat sikäli helpompia, että varsinaisia kaavoja ei ole. Hautajaiset ja muistotilaisuuden voi järjestää oman mielensä mukaan, joko kummatkin samalla kertaa samassa tilassa, tai erikseen, tai tyydyttään vain pelkkään hautaamiseen. Ulkoisia puitteita tärkeämpi on tilaisuuden henki ja vainajaa kunnioittava sisältö.

Jos itse ei surun keskellä jaksa järjestelyihin paneutua, hautaustoimisto auttaa ja tekee tarvittaessa lähes kaiken. Tällöin toimistolle on ilmoitettava, että tilaisuuden tulee olla uskonnoton, jolloin uskonnollisia symboleita ei saa olla sen paremmin tiloissa, koristeluissa kuin arkussakaan.

Hautapaikka

Kirkko on velvollinen osoittamaan hautapaikan vainajalle, jonka kotikunta kuolinhetkellä oli ko. kunta, myös jos hänellä ei kotikuntaa ollut, mutta asui kuollessaan ko. kunnassa. Lisäksi ev.lut. seurakunnan on järjestettävä tunnus- tukseton hauta-alue, joka selvästi erotuu muusta hautausmaasta. Hautapaik- kamaksut ovat lain mukaan kaikille samat.

Noin 10 paikkakunnalla on lisäksi vapaa-ajattelijoiden ylläpitämä hautausmaa. Hautaaminen niihin on yleensä halvempia kuin seurakunnan hautaus- maahan. Näissä on usein myös tuhkan- sirottelupaikka muistokivineen. Tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta hau- dattava tai muulla tavoin sijoitettava py- syvästi yhteen paikkaan. Tuhkan sijoit-

tamiseen on oltava alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Hautausseremonian paikka

Valintaan vaikuttaa, järjestetäänkö pelk- kä hautausseremonia vaiko se ja muis- totilaisuus yhdessä. Monet seurakunnat sallivat kappeliaan käytettäväksi, mak- susta, myös siviilihautajaisiin, mutta on- gelmaksi voi muodostua mm. kappelin uskonnolliset symbolit.

Jos kappeli ei ole käytettävissä, tilai- suudet voi pitää jossain vainajalle sopi- vassa paikassa. Arkkukin voidaan kul- juttaa sinne puhumattakaan uurnasta, jos tuhkaus on tehty erillistilaisuudessa krematoriossa.

Hautajaiskutsu

Kutsutaan suruyleisö sitten millä taval- la tahansa (sanomalehti-ilmoitus, kirje, soitto), mainita tulee, että tilaisuus on uskonnoton. Näin hyvästijätöissä, ter- vehdyksissä, kukkanauhoissa ja adres- seissa välttytään vainajan katsomuksen vastaisilta sanamuodoilta.

Koristelu

Myös koristelussa tulee välttää uskon- nollisia symboleja: ristejä ja enkelei- tä. Perinteiset kynttilät ovat alun alka- enkin maallisia symboleita, joten ne so- pivat erinomaisesti juhlistamaan myös muistojuhlaa.

Kukat

Yksinkertaiset kukat sopivat niin hau- tausseremoniaan kuin muistojuhlaan- kin. Vapaa-ajattelun hengen mukaista myös on, että hautakukkien ja seppel- ten sijasta vainajalle osoitetaan kunni- oitusta lahjoittamalla rahat kukkien si- jasta johonkin vainajalle läheiseen (hy- väntekeväisyys)tarkoitukseen. Yhden haudan nopeasti lakastuvien hautakuk- kien hinnalla autetaan monta autettavaa. Jos näin tehdään, kutsussa on mainitta- va siitä ja ilmoitettava, mihin rahat voi osoittaa (tilinumero).

Tilaisuuden kulku

Vaikka pakollista kaavaa ei olekaan, si- viilihautajaiset noudattavat yleensä ta- vanomaiseksi käyneitä muotoja.

Yksinkertaisin hautausseremonia voi koostua kolmesta osasta:

- 1) instrumentaalimusiikkia,
- 2) hautauspuhe, jossa vainaja saatetaan viimeiselle matkalle (kirkollisen siuna- uksen vastine),
- 3) lopetusmusiikkia.

Jos arkku jää tai siirtyy verhon taak- se, (kukka)tervehdykset, jos ne kuuluvat ohjelmaan, voidaan jättää ennen hauta- uspuhetta tai sen jälkeen, muuten mie- luiten haudalla.

Jäähyväisiin voi liittää monenlaisia menettelyjä:

- Arkun sulkeminen
- Palavan kynttilän sammuttaminen arkun ääreltä
- Arkun koskettaminen hyvästiksi
- Kukan, kiven tms. asettaminen ar- kulle
- Arkun poistaminen näkyvistä (verho tai liukumine)
- Arkun kantaminen pois
- Haudan peittäminen
- Lähtömusiikki

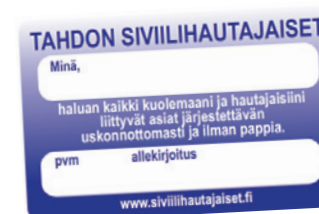
Hautauspuhujia

Jos puhujaa tai seremoniamestaria ei omasta piiristä löydy, niitä samoin kuin elävän musiikin esittäjiä voi kysellä Pro- Seremonioilta. Myös eräät vapaa-ajatte- lijayhdistykset välittävät hautauspuhu- jia.

Tahdon siviilihautajaiset

Vainajan oikeusturva on Suomessa huo- no. Vainajan tahtoa tai katsomusta ei ai- na kunnioiteta. Jo yli miljoona suoma- laista elää elämänsä kuulumatta us- kontokuntiin. Elämän aikanaan pääty- essä omaisten on kuitenkin ollut vaikea tietää, miten toimia: miten läheinen it- se olisi halunnut hautajaisensa järjestet- tävän?

Avuksi on tarjolla sekä kätevästi mu- kana pidettävä hautausohjekortti että si- tä täydentävä yksityiskohtainen lomake, joilla kortin haltijan on helppo kertoa läheisilleen, miten hän on itse halunnut kuolemaansa ja hautajaisiinsa liittyvät asiat hoidettavan.

On kekrin aika

Muovisia kurpitsalyhtyjä, kummituksia, karkkeja ja kepposia. Amerikkalainen halloween on rantautumassa Suomeen – mitä tästä pitäisi ajatella?

Teksti: Mikko Mäkitalo
Kuvat: Unto Helo

Syksyn pimetessä kohti marraskuuta saa kaupoissa liikkeessaan katella kummitusaiheista rekvisiittaa. Sitä myydään halloweenin nimikkeen alla, onhan meillekin rantautunut tuo amerikkalaisvetoinen kummituskarnevaali.

Meillä vapaa-ajattelijoilla ei periaatteessa ole suurempia intohimoja tämän tapaisen karnevaalin suhteen, ei puolesta eikä vastaan. Eivät kummitukset meidän maailmankuvaamme tietenkään kuulu yhtään jumalia enempää, mutta ei kummituspuvuista tässä karnevalis-

nimitetyissä kulttimenoissa, niistä kannattaa pyrkiä eroon, halloween-juhlat ovat aivan harmitonta hupia.

Suomessa halloween on hyvin uusi ja perinteeltään ohut viime vuosien tapa, joka on levinnyt amerikkalaisten elokuvien ja tv-sarjojen kautta. Vielä 80-luvulla se oli ainakin minulle pelkästään amerikkalaisen elokuvaviihteen erikoisuus, joka ei Suomessa näkynyt missään valkokankaan ja tv-ruudun ulkopuolella. Suomessa vastaavan ajankohdan juhla on ollut kristillisenä aikana pyhäinpäivä, sitä varhaisemmassa kulttuurissa kekri. Pyhäinpäivä on jäänyt suomalaisille varsin vieraaksi ja merkityksettömäksi juhlapäiväksi, varmaankin useimmille se on vain sisällötön eräeseen lauantaihin sijoitet-

tu päivä, jona kaupat jostain kumman syystä ovat kiinni. Samaa kantaa nuo kaikki kolme juhlaa ovat, alkuperäisenä tarkoituksena on ollut juhlia maanviljelyn sadonkorjuukauden loppua, siksi kekrijuhlisiin on liittynyt runsas syöminen, kannattaahan käyttää tuoreita ruokavaroja juhlimiseen silloin, kun kaikki vielä on tuoretta, myöhemmin talven mittaan sitten voi syödä säästeliäämmin sitä, mikä on säilötty. Ja siksi halloween-perinteeseen kuuluvat kurpitsanamarit: kurpitsan sisältö on syöty tai säilötty, kuori joutaa koristemateriaaliksi.

Nykymaailmassa tuo kekrin alkuperäinen tarkoitus ei oikein osu kohdalleen, meillähän on ruokaa kulutettavaksi jatkuvasti, mutta juhliminen tässä keskellä pimenevää syksyä on ihan paikallaan. (Ei ehkä kuitenkaan hillitön ylensyöminen - jätettäköön se joulun yksinoikeudeksi, nykymuotoinen jouluhan on saanut syömistapansa osittain kekristä perittynä siinä vaiheessa, kun kristillinen kirkko halusi kitkeä pakanallisenä pitämänsä kekriin tavun kansasta pois.) Nimitetään sitä sit-

ten halloweeniksi tai kekriksi, on ihan tervetullutta, jos pyhäinpäivän vähitellen korvaa tervehenkinen hullutelujuhla. Itse kyllä mieluummin puhuisin kekristä, mutta tällä hetkellä tietysti englanninkielinen sanasto vyöryy globaalin markkinoitten voimalla käyttöömmä. Maailmanmarkkinat suoltavat kaikkialle samaa Kiinassa valmistettua krääsää, jonka pakkauksissa tekstit ovat englanninkielisiä, kun ei niissä kiinalaistehaisissa kuitenkaan voida painaa jokaiselle kielialueelle tarkoitettuihin pakkauksiin eri tekstejä.

Ihan mielelläni hakisin kekriksi taikaisin käyttöön myös perinteisiä, välil-

Pyhäinpäivä on vain sisällötön päivä, jona kaupat jostain kumman syystä ovat kiinni.

lä unohtuneita tapoja. Satokauden päätösjuhlaksi se osaltaan sopii edelleen siinä määrin kuin ihmiset nykyaikana mitään viljelevät. Vainajien muisteluakin on ihan hyvä omistaa jokin aikansa, sillä vaikka ei olekaan syytä ajatella, että vainajat missään mielessä tietoisina olentoina olisivat olemassa, niin muistot ja tietoisuus omista taustoistamme vaikuttavat kuitenkin meihin. Kekrivalkeitten polttaminen, vaikkapa sitten kynttilöitten muodossa, tuo mukavan ja tyylikkään valonpilkkeen tähän aikaan, jolloin auringonvalo alkaa olla lähes minimissä eikä lumikaan vielä yleensä valaise maisemaa. Ja tietysti kekripukki voisi palauttaa perinteisen pukkihahmomme lähemmäs alkuperäistään, joulupukin hahmohan on luisunut jo auttamattoman lähelle coca-cola-mainosmiehestä. Alkuperältään joulupukki on juuri kekripukki, hahmo vain on lainattu joulun käyttöön siinä vaiheessa, kun kekriin viettäminen on painettu muutenkin taustalle, ja pukkiparka on joutunut luopumaan vanhan esiintymisajan kohtansa lisäksi sarvistaan ja melkein päi kaikesta muustakin pukin nimeä lukuun ottamatta. Eikä niitä vierasperäi-

siä halloweenin vaikutteitaakaan tarvitsemitenkään pois yrittää sulkea, ei mitään alkuperäistä aitoa suomalaista kekriä oikeasti olekaan, sillä kansankulttuuri on aina suruttomasti omaksunut aineksia muualta ja muuttunut sen mukaan, kun jostain on saatu jotain uutta ja mielenkiintoista. Kyllä näistä aineksista helposti keitetään kasaan uudenaikainen ja omaleimainen nykysuomalainen kekrijuhla.

Kokonaiseksi kekriviikoksi voitaisiin nimetä se viikko, johon osuu lokakuun viimeinen päivä. Sen viikonloppuun sitten meillä mitä luultavimmin asettuisi varsinainen kekrijuhlinta. Tämä olisi nykyisen pyhäinpäivän kanssa yhdenmukainen ajankohta muuten paitsi tapauksessa, jossa lokakuun viimeinen päivä on sunnuntai - silloin pyhäinpäivä on vasta 6. marraskuuta, mutta mielestäni kekri sopisi lokakuun puolelle. Halloween-perinteen maissahan

halloween on aina lokakuun viimeinen päivä, viikkorytmistä riippumatta, mikä ei kuitenkaan tunnu meille luontevalta, vaan mieluummin samalle viikolle osuva lauantai. Lokakuun viimeisen osuessa sunnuntaille tuntuisi vähän jälkijättöiseltä viettää halloween-tyyppistä juhlaa vasta seuraavana lauantaina, jolloin koko asia varsinaisissa halloweenin maissa on jo kaukana takana. Ja meikäläisessä rytmissä 6. marraskuuta voi mennä jo hiukan pikkujoulukauden kanssa päällekkäin, sitä paitsi 6. marraskuuta on ruotsalaisuuden päivä, olkoon kekri sentään siitä erillinen juhla.

En tiedä, kuinka paljon vapaa-ajattelijoilla järjestönä on mielenkiintoa ruveta elvyttämään kekriperinnettä, mutta tärkeintä meille on puhua sen puolesta, että kristillisen pyhäinpäivän huonot puolet jäisivät unohtuiksi. Pyhiä miehiä ei olekaan eikä vainajissa ole mitään kammottavaa, eivät ne meille mitään tee, puhuimme niistä sitten hyvää tai pahaa.

Otetaan kekriksi taikaisin käyttöön välillä unohtuneita tapoja!

tisessa mielessä mitään haittaakaan ole. Tuskin kukaan halloween-asuun pukeutuva on touhun kanssa tosissaan, haitallista on se, jos ihmiset aivan tosissaan uskovat, että maailmassa on jotain salattuja voimia, jotka oikeasti vaikuttavat meihin jonkinlaisten mystisten mekanismien kautta, sellainen aiheuttaa ihmisille turhaa pelkoa ja irrationaalista toimintaa. Sellaiseen uskomista ylläpidetään, mm. jumalanpalveluksiksi

Palavia pukkeja ja messiasromaaneja

Suvi Auvinen

Kirjailija **Mike Pohjola** on monessa mukana. Kulttimaineen roolipelimaailmassa saavuttanut Pohjola kirjoittaa kirjoja, käsikirjoituksia ja roolipelejä – silloin kun ei ole vietämässä kekrijuhlaa.

Pimeässä yössä Helsingin Suvilahdessa leimahtaa. Aviopari Mike ja **Elina Pohjola** viettävät yhteissyntymäpäiväänsä kekrijuhlan merkeissä. Tuleen on juuri tuikattu metrinen olkipukki.

Idea kekrin viettämisestä tuli Pohjoloille aiempien juhlien jatkumona. ”Mennessämme naimisiin vietimme kalevalaisittain ”Pohjolan häitä”, joissa oli muinaissuomalaisia elementtejä. Lapsemme nimenantojuhlaa vietettiin myös uskonnottomana. Meidän molempien syntymäpäivät ajoittuvat lokamarraskuun vaihteeseen, joten ajatus kekristä tuntui hyvältä.”

Pohjolat tilasivat juhliinsa olkipukin, jonka polttaminen kuuluu kekriperinteeseen. Vieraille oli juhlissa tarjolla paperia ja kyniä, ja jokainen sai kirjoittaa mieltään painavia asioita pukin mukana poltettavaksi. ”Siellä meni yt-neuvotteluita, vaikeita eroja ja jopa joidenkin puolueiden nimiä”, Mike Pohjola kertoo. ”Idea oli kekrille perinteisesti torjua pimeyttä, kaamosta ja masennusta. Taika taisi toimia, sillä moni sanoi pukin polttamisen olleen riemastuttavaa ja vapauttavaa koettavaa”, hän naurahtaa.

Alkuun Pohjola jännitti, pitäisivätkö vieraat olkipukkia ”hippeilynä”. Pelko osoittautui turhaksi: vastaanotto sekä kekriillä että pukin polttamisella oli pelkästään positiivinen. Satakunta vierasta kiitteli omaperäistä ideaa ja kekrijuhlan päivittämistä 2010-luvulle.

Hurmosta ateisteille!

Pohjolan tuorein kirja on nimeltään Ihmisen poika (Gummerus, 2011). Kirja herätti julkaisunsa yhteydessä paljon hämmennystä, sillä sitä markkinoitiin ”omaelämäkerrallisena romaania Jeesuksen toisesta tulemisesta”.

Kieltämättä hieman Jeesuksen stereotyyppialta näyttävä Pohjola kertoo kirjassa tarinansa, jossa fakta ja fiktio sekoittuvat. Ihmisen pojan päähenkilö uskoo olevansa Jeesuksen toinen tuleminen. Uskonnollisen kasvatuksen saanut Pohjola otti pitkään Raamatun tarinat totuutena.

”Olin pienestä pitäen kiinnostunut Raamatusta”, hän kertoo. ”Kuitenkin jo nuorikin lapsi tajuaa Raamatun sisäiset ristiriidat, eikä kukaan osannut selittää niitä minulle. Sain kerta toisensa jälkeen kuulla, että rippikoulussa saisin vastauksia.”

Pohjola kuitenkin joutui pettymään: ”Kun vihdoinkin rippikoulussa pääsin esittämään kysymyksiä, olivat vastaukset tyyliä ”muista että **Jeesus** rakastaa sinua”. No, se ei vastannut yhteenkään kysymykseeni.”

Kristinuskoon petettyään Pohjola löysi mielekkäitä maailmoja roolipelin parista ja myös Ihmisen pojassa pelaaminen on vahvasti läsnä. Roolipeleissä pääsee toteuttamaan eri puolilla itsensä ja heittäytymään kokonaan toiseen todellisuuteen. Pelit veivät mukanaan, ja vuonna 2010 roolipelitapahtuma Ropecon myönsi hänelle kultaisen lohikäärmeen tunnustuksena elämäntyöstä.

Nyttemmin”ateismin tuolle puolen” itsensä sijoittava Pohjola ei suuremmin kristinuskon opeista perusta. Sen sijaan uskonnollisia kokemuksia tarvitsee hänen mukaansa jokainen.

”Ateistit rajoittavat itseään turhaan, jos mieltävät kaikkien uskonnollisten kokemusten olevan huono juttu. Uskon jokaisen ihmisen tarvitsevan uskonnollisia kokemuksia: se voi olla vaikka hurmos suosikkiurhei-

lujoukkueesi voittaessa tai inspiraation tila, johon taiteilija pääsee luodessaan”, Pohjola miettii.

”Uskonnottomatkin ihmiset tarvitsevat rituaaleja”, Pohjola toteaa kekrikokemuksensa pohjalta. ”Vuodenkiertoon liittyviä juhlia on paljon. Niihin liittyvän historian takia niillä tuntuu olevan suurempi painoarvo, kuin aivan itse keksityillä juhlilla. Joulunkin päälleliimatusta kristillisestä sanomasta ovat luopumassa yhä useammat”, hän toteaa tyytyväisenä.

Mike Pohjola

- Helsinki
- käsikirjoittaja, roolipelisuunnittelija, kirjailija
- s. 15.10.1978
- Teokset: Myrskyn aika, 2003; Sanaleikkikirja, 2008; Kadonneet kyyneleet, 2008; Ihmisen poika, 2011

Messiaaninen Mike viettää kekriä.

Liitto juhli 75-vuotista taivaltaan

Lasse Pylkki

Kynttilät paloivat Neljäs linja 1 ovisyvennyksessä ja tyhjä kahvipannu kökötti vieressä porrassanteella osoittamassa, että sisällä juhlittiin. Kallion mummut ja ukot eivät pannua kuitenkaan huomanneet, koska juhlapukeissa olevien joukossa ei kutsumattomia näkynyt. Sisällä kahvi sen sijaan porisi kilpaa puheensorinan kanssa, voileipäkakku sai kyytiä ja yleinen hilpeys peitti kadulta tulevan hälyn. Juhlittiin liiton 75-vuotista taivalta - ja kyllä vapareiden hengen mukaisesti **Kirsi** ja **Jouni** olisivat varmaan tarjonneet kahvit satunnaisellekin poikkeajalle, katutasossa kun kerran ollaan ja perinteisesti Kalliossa.

Tupa alkoi täyttyä jo hyvissä ajoin ennen määräaikaa, joten vastaanottajilla, liiton puheenjohtaja **Petri Karismalla** ja liittohallituksen varapuheenjohtaja **Marko Lakkalalla** riitti kättelyä ja tervehdysten ja pikku pakettien ja pukettien vastaanottoa parinkymmenen verran. Kuulumisten vaihtamisen ja juttelun lomassa,

vaikka vähän ahdasta olikin, oli toki aikaa tutustua myös remontoituun, valoisaan toimistoon, uudelleen järjestettyyn kirjastohyllystään ja takahuoneen vähän ankeaan keittiö-toimistotilaan uusine monitoimikoneineen, ennen kuin joukko takseja kyyditsi juhlijat läpi Kallion, Vallilan ja Pasilankin Käpylään, jossa vanha työväentalo odotti juhlijoita.

Oli marraskuun 3. päivä 2012, ja sopivasti Pyhäinpäivä, me vapaa-ajattelijat kun emme kuviteltu pyhiä juuri

Liiton tämän päivän visio on tunnustukseton Suomi, ei niinkään kirkon ja uskonnollisuuden vastustaminen.

kunnioita emmekä pyhiksi julistettuja miehiä ja kanonisoituja naisia noteeraa. Sää oli ajankohdan mukainen, sumuinen ja harmaa, mutta lukemat lämpimän puolella. Millainen lie sää ollut 75 vuotta sitten, 27. marraskuuta 1937, kun liiton edeltäjä, Suomen Siviilirekisteriyhdistysten Keskusliitto Helsingissä perustettiin? Osattiin sitä ennenkin.

Varsinainen juhla alkoi Petrin tervetuliaissanoin ja maljan kohotuksella yhteiselle asiallemme. Runsaan, valmiiksi katetun alkuruuan ja pääruuan välissä Petri keskittyi juhlapuheessaan tähän hetkeen: Mikä on liiton tehtävä ja miten siihen pyritään. Liiton tämän päivän visio on tunnustukseton Suomi, ei niinkään kirkon ja uskonnollisuuden vastustaminen. Kirkon asema heikkenee ja uskonnon merkitys vähenee kuin itsestään, kun julkinen elämä ja tila, siis valtio ja kunnat saadaan perustuslain edellyttämällä tavalla uskonnoneutraaleiksi, tunnustuksettomiksi. Tähän liiton työn alla oleva uusi ohjelma, Tunnustukseton Suomi, pyrkii.

Ei näinkin varttuneen yhdistyksen juhlaa ilman ansioituneiden ”kukittamista”. Yleisön eteen kutsuttiin kaksi

liiton toiminnassa ansioitunutta: **Jori Mäntysalolle** puheenjohtaja ja pääsihteeri luovuttivat liiton myöntämän pöytästandaarin hopeisella laatalla, ja liiton pitkäaikaiselle tilintarkastajalle **Timo Vilénille** hopeisen ansiomerkin kunniakirjan kera. Onnittelut.

Sitten olikin maittavan pääruuan vuoro. Se noudettiin lounaspöydästä, mutta punaviini ja muut juomat tuotiin pöytiin. Kun vatsa oli saanut täytty-myksensä ja pakottavimmat asiat pöytäkumppaneiden kesken keskustelluiksi, hiljennyimme kuuntelemaan juhlaesitelmää. **Jarkko Tontti**, kirjailija, runoilija ja juristi, selvitti, mitä tunnus-

tuksettomuus oikein merkitsee, miten se Ranskassa toteutui jo yli sata vuotta sitten ja miten – huonosti – se vielä toteutuu Suomessa. Aihe kirvoitti vilkkaan keskustelun. Esitelmä on luettavissa toisaalla lehtämme.

Jaloittelutauon jälkeen juhlaväki istutettiin seremoniamestari **Ilkka Vuorikurun** johdolla rinkiin näyttämön eteen kuin päiväkodissa – tosin tuoleille. Seurasi henkeäsalpaava, yli 30 minuuttia kestänyt stand-up koomikko **Timo Julkusen** Luolamies-monologi miehen ja naisen eroista. On niitä: kotihenget ja luolamies – nykyisin-kin! Uskomaton sana- ja esiintymis-

taidollinen esitys, jolle nelikymmenpäinen juhlayleisö antoi ansaitut aplodit.

Sitten oltiinkin jo jälkiruuassa: kahvia, valkosuklaa-mansikkakakkua, konjakkia ym. ja vapaata seurustelua, jota riitti kello 21 tietämiin saakka, jolloin seremoniamestari iski seremoniasauvansa kuuluvasti lattiaan ja julisti juhlan päättyneeksi. Oli kotiin tai ... pitkämatkalaisille hotelliin lähdön aika.

Antoisa juhla, jossa asian, viihteen ja kulinaaristen nautintojen lomassa oli kiva tavata vanhoja tuttuja ja solmia uusia tuttavuuksia tai konkretisoida siihenastinen nettisuhde.

Juhlissa kuultua

Toimituksen haastattelijat ehti juhlien lomassa kiertää pöytiä ja sai verkkoonsa kolme juhlijaa.

Haastattelijat ja toimittajat: Lasse Pylkki

ULLA KINDSTEDT KARKKILA

Ulla Kindstedt, Karkkilan Vapaa-ajattelijoiden sihteeri, kertoi, että tunnelma juhlissa on mukava ja että on kiva tavata vuosien varrelta tutuksi tulleita henkilöitä.

Miltä liiton uusi kuva Karkkilasta päin näyttää nyt, kun johtokin on uusiutunut?

- Minusta tuntuu, että se ei näy paljon missään, koska meidän on rajattu pois toiminnasta, ei ole hallitus- eikä valtuustopaikkoja. Tiedon kulku on muuttunut aika niukaksi. Jäsentiedote tuli ja lehti tulee, mutta haluttaisiin myös yleistä informaatiota siitä, mitä siellä puuhastellaan esimerkiksi muuna kuin näin juhla-aikana.

Kerrotaan päättäjille. Entä, jos katsellaan asioita vähän laajemmin, minkälaisia terveisiä antaisit liiton uudelle, alkavalle 25-vuotiskaudelle?

- Naisia luottamustehtäviin. Naisia on tosi vähän, ja viime liittokokouksessa heitä tuli edelleen valituksi kovin vähän, eli eletään kuin sata vuotta sitten.

Totta, liittohallituksessa on vain yksi nainen, samoin valtuustossa. Varajäseninä on sentään valtuustossa kolme. Asia on korjattavissa seuraavassa liittokokouksessa.

JORI MÄNTYSALO TAMPERE

Sinut palkittiin liiton juhlassa monista ansioistasi liiton hyväksi liiton pöytästandaarilla. Nyt olet niin sanotusti vapaalla. Miltä tuntuu näin juhlapäivänä olla juhlijaa, ei juhlien järjestäjää?

- Vaihteeksi on ihan mukavaa olla tälläkin puolen. Ei tarvitse olla tuolla keittiön puolella järjestelmässä asioita, vaan saa ihan olla vaan.

Sinä olet kyllä ollut paljon mukana, et keittiössä vaan hallinnossa, pitkään, ja ainakin viime kaudella suorastaan kantava voima, josta haluan asioita silloin sivusta seuranneena antaa sinulle aivan erityisen kiitoksen. Aloitteellisuutesi ja kyky tarttua toimeen myös konkreettisesti kantoi liittoa yli vaikeiden aikojen. Tuon kokemuksen pohjalta ja nyt ikään kuin ulkoa päin katsellen, millaiselta tämä uusi nykytilanne vaikuttaa?

- No, en itse ole vuoteen, puoleentoista paljon tehnyt, mutta ainakin liiton lehti on kovasti parantunut, ja kuuluu homma muutenkin pyörivän aivan kivasti. Kyllä se selkeästi lähti nousukiitoon, kun minä jäin pois.

No, ei se kyllä ihan noin ole. Pois jäätisi oli menetys liitolle. Millaisena näet liiton lähitulevaisuuden, kun sinulla on perspektiiviä tarkastella asioita pitkän kokemuksen pohjalta?

- Nyt kun noista kinasteluista on päästy yli – niitähän on ollut turhankin paljon – ja varmaan, kun alkukankeudesta päästään, olen asioiden suhteen ihan peruspositiivinen.

Onko sinulla jatkosuunnitelmia jossain myöhemmässä vaiheessa liittyä taasen liiton aktiiveihin?

- Ehkäpä, riippuu vähän asioista, täytyy ensin katsoa, mitä tässä puuhastelee ja kuinka kotona poika jaksaa ja kun se siitä kasvaa vähän isommaksi, niin todennäköisesti jossain vaiheessa, mutta en nyt lyö aikataulua lukkoon.

REIJO TAIPALE LAHTI

Reijo Taipale, te olette siellä Lahdessa olleet kovasti aktiivisia, kesällä 2011 oli liittokokous, ja kun nyt olen mm. kassellut teidän nettisivujanne, olen suorastaan ihaillut niitä.

- Saimme muutama vuosi sitten netit ja pelit ja pensselit sinne, ja on tuota nuorempaa väkeä, joka hallitsee nettitekniikka. Hyvä kun me vanhemmat osaamme vielä kirjoittaa tavallisella kynällä.

Kun sanoit ”te vanhemman ja nuorenet”, onko nyt jotakin, sanokaamme näkemyseroa tai toimintatapaeroja tai muuta näkyvää eroa nuoremman ja vanhemman sukupolven välillä?

- Ei meillä Lahdessa ainakaan, paitsi että nuoret keskustelevat netin kautta ja me vähän vanhempi polvi koetetaan selvittää puhelimella tai mieluummin nenät vastakkain.

Miten lahtelaiset kokevat tämän uuden tilanteen, kun liitto sai viime vuonna juuri Lahdessa uuden johdonkin?

- Näin vanhemmasta ihmisestä tuntuu jotenkin siltä, että nyt ollaan vähän kauempana meistä, ei olla aivan samoilla linjoilla, mutta toisaalta, jos asiat menevät hyvin ja linja alkaa tuottaa tulosta, niin hyvä.

Myös koemme niin, että oliko ihan hyvä, että kaikki se työ, jota me vanhat olemme tehneet, leimattiin -edellisellä liittokaudella - hölmöilyksi ja meidän suorastaan ”höhlöiksi”. Ilman meitä vanhoja ei noita nuoriakaan olisi, eikä liitto olisi näin hyvässä jamassa.

Totta. Minkälaisia terveisiä antaisit liitolle nyt, kun ollaan lähdyssä uudelle 25-vuotistaipaleelle?

- Toivotaan ensiksikin menestystä tälle työlle, jatketaan tällä reippaalla linjalla, niin ettei kangistuta kaavoihin, koska maailma muuttuu ja niin pitäisi meidänkin sen mukana.

Tunnustuksettomuus 2010-luvun Suomessa

Juhlaesitelmä Vapaa ajattelijoiden -liiton 75-vuotisjuhlassa 3.11.2012

Jarkko Tontti

Arvoisat juhlavieraat,

Menkäämme suoraan asiaan, *in medias res*. Mitä tarkoittaa termi *tunnustuksettomuus*, suomenkielinen käännös ranskan sanasta *laïcité*? Kun kielestä käännetään toiseen kieleen, ei käännetä sanoja tai edes oikeastaan kieltä vaan koko kulttuuria. Siksi ranskankielisestä perinteestä versova termi *laïcité* ei käänny tyhjentävästi yhdellä sanalla vaan tarvitaan eritteilyä ja pohdintaa.

Ranskan *laïcité*, tunnustuksettomuus, tarkoittaa suomalaisen perinteesen siirrettynä sitä, että julkinen valta kohtelee, tai sen pitäisi kohdella, kaikkia maailmankatsomuksia yhdenvertaisesti. Kyse on siis lopultakin yksinkertaisesta asiasta, tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta.

Ja kuten hyvin tiedetään, Suomessa tämä tasa-arvo ei toteudu erityisen hyvin. Ranskassa asiat ovat tämän suhteen paremmin, tosin suuressa osassa maailmaa vielä paljon huonommin kuin Suomessa. Suuri osa ihmiskunnasta elää maissa joissa uskonto ja politiikka ovat kietoutuneet tiukasti toisiinsa. Iran lielee surullisin esimerkki valtiosta, jossa uskonto avoimesti ja peittelemättä on peruste kohdella ihmisiä eriarvoisesti. Näissä maissa ihmisoikeuksilla ei ole sijaa, vaikka muodollisesti Iranin on al-lekirjoittanut useita kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia.

Ranskassa tunnustuksettomuuden periaate, julkisen vallan puolueettomuus eri uskontoja ja uskonottomia maailmankatsomuksia kohtaan täytti äskettäin sata vuotta. Joulukuussa 1905 voimaan tullut laki päätti vuosisatoja kiivaina velloneet kiistat.

Suomessa uskontojen ja julkisen vallan suhteesta on usein puhuttu vaati-malla »kirkon ja valtion eroa», mikä on osittain harhaanjohtavaa. Puhe »kirkosta», yksikössä, kertoo kulttuurisesta perinteestä, jossa vallitsee yksi ylivoimainen, lähes kaikkien ihmisten yhteinen uskonto. Ja näinhän se on Suomessa ol-

lut vuosisatojen ajan. Evankelis-luterilainen kirkko ei ole ollut yksi uskonnol-linen yhdyskunta muiden joukossa vaan Kirkko, isolla alkukirjaimella.

Poliittisen vasemmiston perinteisiin kuului pitkään vastustaa valtiovallan erityissuhdetta tähän instituutioon (sa-moin kuin toiseen erityisasemassa ole-vaan uskontokuntaan, ortodoksiseen kirkkoon). Tämä näkyi esimerkiksi so-siaalidemokraattien vuoden 1903 Fors-san ohjelmassa, jossa vaadittiin kirkon eroa valtiosta. **Karl Marxin** filosofia on-kin selkeimpiä esimerkkejä materialisti-

sesta ja ateistisesta maailmankatsomuk-sesta.

Marxin filosofiaan ainakin teoreetti-sella tasolla tukeutuneen Neuvostoliit-on ja yleensäkin reaaliosialismin sor-tuminen 1900-luvun lopussa on muut-tanut yhteiskunnallista tilannetta rat-kaisevasti, kun puhumme uskontojen ja julkisen vallan suhteista. Tunnus-tuksettomuuden puolustaminen ei ole enää puoluepoliittinen leimakirves ei-kä herätä ainakaan niin jyrkkiä oikeis-to vastaan vasemmisto -vastakkaisaset-luja kuin ennen. Toisin kuin vielä jo-

kin aika sitten, myös poliittiseen oi-keistoon lukeutuvat ihmiset voivat nykyään avoimesti kannattaa sekula-rismia, tunnustuksettomuutta ja myös uskonnotonta tai ateistista maailman-katsomusta.

Ranskalaisen perinteen mukainen tunnustukseton valtio ei ole ateistinen valtio, se ei toimi uskontoja tai jotakin tiettyä uskontoa vastaan yhtä vähän kuin se toimii minkään uskonnon puolesta. Tämä on asian ydin.

Tunnustuksettomuus suhtautuu tasa-arvoisesti kaikkiin uskontoihin ja maailmankatsomuksiin, kilpaileviin näke-myksiin hyvästä elämästä, kunhan ne kaikki noudattavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tunnustukseton valtio on puolueeton erotuomari, jolla ei ole erityissuhdetta mihinkään yksittäiseen maailmankatsomukselliseen suuntautumiseen.

Julkisen vallan ja kahden erityisase-massa olevan uskontokunnan suhde py-syi Suomessa lähes muuttumattomana vuosikymmeniä. Vasta kun monikult-tuuristuminen ja yleinen yhteiskun-nan monimuotoistuminen pääsi vauhtiin 1900-luvun lopussa, on havahdut-tu siihen, että uskonnollinen ja maail-mankatsomuksellinen yhdenvertaisuus ei toteudu Suomessa.

Yhä useampi Suomessa asuva kuu-luu johonkin muuhun uskonnolliseen yhteisöön kuin evankelis-luterilaiseen tai ortodoksiseen, joilla on erityissuh-de valtioon. Yhä useammille uskonnol-lisuus on yksityinen asia, he eivät halua ottaa osaa mihinkään järjestäytyneen uskonnonharjoittamisen muotoihin. Kaikkein nopeimmin kasvaa uskonnot-tomien joukko, joihin itsekin kuulun. Evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon jäsenmäärä ja niihin sitoutuneiden osuus väestöstä vähenee koko ajan. Vuosi vuodelta on yhä vaikeampaa pe-rustella, miksi kahdella uskonnollisella yhdyskunnalla pitäisi olla erityisasema ja etuoikeuksia.

Osa epäkohdista on symbolisia. Eduskunta aloittaa istuntokautensa eku-meeniseen, mutta silti kristilliseen ritu-aaliin osallistumalla, mikä on vanha pe-rinnäistapa. Suomen perustuslaissa mai-nitaan evankelis-luterilainen kirkko-kunta ja on säädetty omat lait sille sekä ortodoksille kirkkokunnalle. Jos us-konnollinen ja katsomuksellinen tasa-vertaisuus, tunnustuksettomuus, toteu-tettaisiin, näiden lakien tilalla olisi yksi yhteinen laki uskonnollisista yhdyskun-

nista, joka koskisi kaikkia uskonnollisia yhteisöjä, ei omaa lakia ja erityisasemaa joillekin uskonnoille. Voi myös ajatella niin, että yhdistyslaki riittää.

Yhteiskunnallisen ilmapiirin kannal-ta symbolisten seikkojen merkitystä ei pidä väheksyä. Mutta silti konkreettisia seuraamuksia aiheuttava lainsäädäntö pitäisi korjata ensin.

Minulle kirjailijoiden sananvapaus-järjestö Suomen PENin puheenjohta-jana on pöyristyttävää, että rikoslaissa kriminalisoidaan edelleen »jumalan-pilkka», osana uskonrauhan rikkomis-ta käsittelevää lainkohtaa. Olen toistu-vasti joutunut nolona selittämään tätä kansainvälisissä yhteyksissä, jo naapu-rimaan Ruotsin kirjailijoille. On ehdo-tettu, että jumalanpilkkan muuttaminen asianomistajarikokseksi riittäisi. Vain loukattu itse voisi nostaa kanteen. Luu-len, että jumalanpilkka-oikeudenkäyn-nit katoaisivat oikeuskäytännöstämme. Mutta periaatteellinen epäkohta ei ka-toaisi.

Epäkohtien listaa voidaan jatkaa. Joillakin uskonnollisilla yhdyskunnil-la on oikeus vihkiä avioliittoon, joilla-kin ei. Yleisradion tehtäviin kuuluu har-tausohjelmien lähettäminen ja pääasias-sa vain kristillisinä pidettävien uskon-nollisten ryhmien ohjelmia lähetetään. Erityisasemassa olevat kaksi uskonto-kuntaa saavat osuutensa yhteisöveros-ta, jonka myötä yritykset tukevat niitä omistajiensa ja työntekijöidensä maail-mankatsomuksesta riippumatta. Se on korvaus hautaus-toimen suorittamisesta, mutta en pysty keksimään syytä, miksei hautaus-toimi kuuluisi kunnille.

Sitten on tietysti koomisia yksityis-kohtia, kuten ehtoollisviiniin verovapa-us. Puhumattakaan siitä, että vaikka al-koholia ei saa anniskella alle 18-vuoti-ailla, kristittyjen riiteissä tällaista tapah-tuu koko ajan.

Kouluissa ja päiväkodeissa viete-tään juhlia, joiden sisältö on lähellä yh-den uskontokunnan oppeja oppilaiden maailmankatsomuksesta tai huoltaji-en toiveista riippumatta. Perinteet aja-

Julkisen vallan pitäisi kohdella kaikkia maailmankatsomuksia yhdenvertaisesti.

vat lainsäädännön ohi surullisen usein. Kyseessä on usein pelkkä ajattelematto-muus työntekijöiden taholta, nykyään onneksi yhä harvemmin tietoinen us-konnon ujuttaminen kouluun tai päi-vähoitoon.

Selkein ratkaisu löytyisi jälleen tun-nustuksettomasta Ranskasta. Koulut ja päiväkodit on rauhoitettu uskonnoil-ta, omana oppiaineena niitä ei opeteta eikä näyttäviä uskonnollisia symboleja saa käyttää, ei ristejä, ei juutalaisten ki-pa-hattuja eikä muslimien huiveja. Läh-tökohtana on pidettävä sitä, että uskon-nollista ja katsomuksellista yhdenver-taisuutta kunnioittavassa valtiossa las-ten uskonnollinen ja katsomuksellinen kasvatus on ensisijaisesti huoltajien ja oman uskonnollisen yhteisön tehtävä. Tietoa uskonnoista ja uskonottomista maailmankatsomuksista pitää kouluis-sa jakaa, mutta ilman sitoutumista op-pien sisältöön, toisin kuin nyt Suomes-sa on tilanne. Tähän liittyvä ajankohtai-nen ongelma on elämäntiedon ja uskonnonopetuksen epäsymmetri-nen kohtelu, joka on selkeä yhdenver-taisuuden loukkaus.

Suomi on kovaa vauhtia muuttumassa monikulttuuriseksi maaksi. Esimerkiksi muslimien ja hindujen osuus Suomes-sa asuvista ihmisistä kasvaa vauhdilla, ja muiden Euroopan maiden kokemukses-ta tiedämme, että se tuo uusia haasteita koulumaailmaan ja koko yhteiskuntaan. Suomi tulee tässä muutoksessa jälkiju-nassa useimpiin Euroopan maihin ver-rattuna. Se hyöty tästä on, että voimme ottaa mallia muualta, esimerkiksi Rans-kasta, jossa on jo pitkä kokemus moni-kulttuurisesta ja moniuskontoisesta yhe-teiskunnassa elämisestä.

Paras vastaus sekä uusiin että van-hoihin haasteisiin uskontojen ja julki-sen vallan suhteissa on tinkimätön tun-nustuksettomuus. Kaikkien kansalais-ten pitää tuntea olevansa yhdenvertai-sia lain edessä.

Kirjoittaja on kirjailija, OTT, VT Puheenjohtaja, Suomen PEN

- Pääsihteerin palsta -

Kokeilukulttuurilla luodaan

edellytyksiä "ilmaveiviin"

Mitkä ovat avaimet nyky-yhteiskunnassa menestyksekkääseen järjestötoimintaan? Pääsihteerit pohtii kokeilukulttuurin soveltamista vapaa-ajattelijoihin.

Esa Ylikoski

Uudessa työtehtävässäni minulla on mahdollisuus osallistua erilaisiin kansalais- ja järjestötoiminnan seminaareihin, joiden aiheena ovat järjestötoiminnan haasteet ja tulevaisuus. Toki olen seurannut aiheetta aiemminkin työssäni sekä tietenkin käytännön järjestötoiminnassa. Niinpä kävi eräänä marraskuisena iltapäivänä, että Keski-Suomen järjestöjen maakuntafoorumissa Luonto-Liiton pääsihteerin ja kansalais-toiminta-aktiivin Leo Straniuksen alusti järjestötoiminnan tulevaisuuden mahdollisuuksista hyvinkin inspiroivasti. Hän esitti monia näkökohtia, joita mielestäni kannattaa nyt tuoda esiin ja pohtia niin Vapaa-ajattelijain liittotasolla kuin jäsenyhdistyksissämme.

Järjestö- ja kansalaistoiminnalla on kolme haastetta: pitää houkuttaa uusia ihmisiä mukaan, vakuuttaa päättäjät ja saavuttaa positiivista huomiota mediasa. Emme voi edellyttää uusilta eikä keneiltäkään elinikäistä sitoutumista vapaaehtoistyöhön, sillä nykymaailmassa ihmisiä tulee ja menee. Yhdistysten tulee osata toimia niin, että ihmisiä voi tulla ja mennä. Uudet voivat olla ja heidän on hyvä olla kaiken ikäisiä, nuoria, keski-ikäisiä ja myös vanhempia, ”kolmannen iän” ihmisiä, harmaita pantte-reita.

Kilpailu ihmisten ajasta lisääntyy kaiken aikaa. Vapaaehtoistyöhön tulee reivata, tarjota monenlaisia mahdollisuuksia, avoimia projekteja, paketoituja määräaikaista hommia. Verkkoalustan mahdollisuudet huomioon ottaen va-

**Kilpailu ajasta
lisääntyy jatkuvasti.**

paaehtoistyötä voi tehdä vaikka 15 minuuttia kerrallaan, ja 30 minuutissa tai yhdessä tunnissa voi saada aikaan jo yhtä ja toista. Myös livemaailmassa tunti iltapäivällä tai pari kolme illassa voi olla arvokas asia.

Tietenkin hallintoon sitoutuminen vuodeksi tai useaksi vuodeksi on yhä erittäin arvokasta. Siinä samalla tulee perusrutiinit saada mahdollisimman sujuviksi, jotta ihmiset voivat käyttää pääosan järjestölle antamastaan ajasta itse asian edistämiseen.

Asioiden ajamisessa tarvitaan yhä nopeampaa reagointia. Hallitsemattomuus yhteiskuntaelämässä lisääntyy, si-

tä kautta avautuviin mahdollisuuksiin tulee tarttua nopeasti. Toki suunnitelmallisuuttakin tarvitaan vaikuttamistoiminnassa.

Asiantuntijuuden merkitys korostuu. Viranomaisten ja poliittisten päättäjien kanssa tavattaessa tulee esitystemme olla selviä ja perusteluissa kättä pidempää. Samaan aikaan toisaalla: performatiivisuus, tempaukset ja elämyksellisyys motivoivat ihmisiä. Molempia puolia tarvitaan vaikuttamisessa.

Yhteiskuntaelämän läpinäkyvyys lisääntyy, verkon merkitys kasvaa yhä. Kontrolli kääntyy myös niin päin, että kansalaiset valvovat viranomaisia. Kansalaistoiminnan mahdollisuudet eivät riipu niinkään järjestön taloudellisista resursseista. Mikä tahansa voi poliittisoitua. Verkkopolitiikka läpäisee ajan ja paikan rajoitukset.

Vaikuttamisessa niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti on kysymys myös oman persoonan ja maineen peliin pistämisestä. Tarvitaan puhemiehiä ja naisia, jotka uskaltavat esiintyä myös julkisuudessa – olipa kyseessä nopea rea-

Esa Ylikoski

gointi, oma tempaus tai aloitteen teko viranomaisille ja päättäjille.

Uudistuksia järjestötoimintaan ei aina ole helppo saada läpi. Muutosvastarinta on tavallaan luonnollista. Paikalleen jääminen on kuitenkin taantumista. Kokeilukulttuurin hyödyt ovat kuitenkin ilmeisiä. Ihmiset osallistuvat eri asioihin ja osaavat eri asioita. Ihmiset nähdään kyvykkäinä. Kokeilukulttuurissa hommat pistetään nopeasti käyntiin. Näin saadaan nopeasti jotain näytettävää. Malleja voi sitten viilata ennen levittämistä. Riskit itse asiassa vähenevät, kun ei laiteta ”kaikkia munia yhteen koriin”.

Straniuksen mukaan kokeilukulttuuri tarkoittaa sitä, että kahden strategisen pääasian sijaan laitetaan vain ka 100 ideaa kokeiluun, ja jos yksi onnistuu tosi hyvin, se on arvokkaampaa kuin ne kaksi asiaa tavanomaisen keskinkertaisesti. Tekemällä asioita myös opitaan jatkuvasti. Straniuksen ”onnistumisen resepti” onkin seuraava: 15 % taitoa ja osaamista, 35 % halua ja innostusta sekä 50 % häpeämätöntä toimintaa ja tekemistä.

Onko kansalaistoiminnassa mahdollisuuksia ”ilmaveiviin”, yllättäviin suori-

**Tarvitaan rohkeutta, riskejä
ja arjen innovaatioita!**

tuksiin ja saavutuksiin? Kyllä, tietysti edellytyksin: tarvitaan inspiroivia yksilösuorituksia, ympärillä hyvää jengiä, hyvää meininkiä ja pilkettä silmäkulmassa sekä luova yleisö, laajempi porukka, joka sparraa ja kannustaa. Ja tällaisestahan on näyttöä myös meidän vaparien piirissä, kuten esimerkiksi eroakirkosta.fi ja et-opetus.fi osoittavat.

Eräässä toisessa marraskuisessa seminaarissa oli aiheena osaaminen järjestötoiminnassa. Esille tuli monia näkökohtia, jotka sopivat hyvin yhteen myös edellä sanotun kanssa. Ne koskettavat sekä järjestön ammatillaisia että vapaaehtoistoimintaa. Ja kun toimintamme perustuu vapaaehtoistyö-

hön, on hyvä nähdä, että vapaaehtoiset hoitavat, oppivat ja kehittävät samoja asioita, joita järjestöalan ammattilaisetkin hoitavat, oppivat ja kehittävät.

Järjestöissä tarvitaan kokeilu- ja kehittämistoimintaa, rohkeutta ja riskejä, arjen innovaatioita. Toimintaympäristöä tulee todella seurata ja havainnoida, myös paikallisesti. Ske-naariotyökin voisi olla paikallaan. Kansainvälinen näkökulma tarvitaan yhä enemmän mukaan. Yhteistyö ja verkostot ovat välttämättömiä sekä valtakunnallisesti että paikallisesti, ja on hyvä mennä myös yli sektorirajojen.

Projektityössä tarvitaan kokeileva, arvioiva ja kehittävä työote. Osallistamisen tulee suuntautua sekä omiin jäseniin että meiltä neuvoja ja palveluja kysyviin ihmisiin; olemmehan etu-, oikeusturva- ja kulttuurijärjestö, ihmisoikeusjärjestö. Omassa palvelutoiminnassamme tarvitaan laadunhallintaa, suunnitteluosaamista ja tuloksellisuutta. Koko ajan tarvitaan uuden oppimisen asennetta, omista kokemuksista ja toisilta oppimista, vertaistukea, vuorovaikutusta.

Vapaa-ajattelijain liitto uudistaa graafista ilmettään

Logon ja graafisen ilmeen rakentamiseen oli selvä tarve. Aikaisempi liekkimalja ei täyttä logolle asetettuja vaatimuksia. Liekkimalja on vaakuna, ei varsinainen logo. Liekkimaljan käyttöä Vapaa-ajattelijain Liitto ry tekstin kanssa ei myöskään oltu mitenkään määritelty. Liiton ilme on tarpeen modernisoida tämän päivän vaatimuksia vastaavaksi.

Vapaa-ajattelijoiden liiton uusi logo muodostuu kahdesta osasta: tekstistä Vapaa-ajattelijat ja liikemerkistä, jossa on liekki ympyrän sisällä. Vapaa-ajattelijoiden Liitto ry:stä lyhennettyyn versioon Vapaa-ajattelijat päädyttiin, koska se kertoo oleellisen. Vastaavaan ratkaisuun ovat päätyneet myös monet puolueet. Hyvänä esimerkkinä Vasemmistoliitto r.p., joka logossaan käyttää muotoa Vasemmisto ja Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue, jonka nimi on lyhennetty muotoon Sosiaalidemokraa-

tit. Tässä muodossa liiton logoa on tulevaisuudessa mahdollista käyttää tarvittaessa myös paikallisyhdistysten esitteissä ja muussa markkinoinnissa.

Logon käytöstä tullaan tekemään graafinen ohjeistus. Siinä määritetään mm., miten logoa saa käyttää ja liitossa virallisesti käytettävät fontit. Uudet vä-

rit ovat oranssi ja turkoosi. Graafisessa ohjeessa tullaan kertomaan tarkemmat värimääritykset mm. painotaloja varten. Uuden ilmeen pohjalta tehdään mallit esittepohjista. Vapaa-ajattelijat.fi nettisivusto tullaan muuttamaan mahdollisimman nopeasti uuden ilmeen mukaiseksi.

Uskottava aikakirja

Onko uskonnottoisuus enemmän identiteetti kuin vakaumus? Kari Enqvistin kirjan pohjalta nousee monia vapareillekin olennaisia kysymyksiä, joita kirja-arviossa avaa Esa Ylikoski.

Esa Ylikoski

ENQVIST, KARI 2012.

USKOMATON MATKA

USKOVIEREN MAILMAAN. WSOY. 224 s.

Tässäpä on mainio kirja katsomus- sellisesta keskustelusta - debatista ja dialogista - sekä uskontojen kriittistä kiinnostuneille. Kirjansa nimen mukaisesti Kari Enqvist vierailee sekä ajatuksellisesti että välillä myös fyysisesti eri uskontokuntien uskonelämän ja opetusten parissa. Eikä tämä matkakirja todellakaan jää vain kuvailevalle tasolle.

Aluksi Enqvist tuo avoimesti esiin lähtökohdat matkalleen, eli oman identiteettinsä ja maailmankuvansa ihmisenä ja tiedemiehenä. Siltä pohjalta hän paneutuu niin uskovien "toisenlaiseen tietoon" kuin yhteisöllisyyteenkin. Sitä seuraa pari erää Puolimatkan ja muiden tiedon aukkoilla ratsastavien evidentialistien kanssa. Tässä kohtaa mukana kirjoittajalla on myös kosmologian ja fysiikan viimeisin mutta ei lopullinen tietämys.

Enqvist osoittaa myös historiankirjoittajan kykynsä paneutuessaan perusteellisesti mm. arkkikiispa Vikströminkin ateismia vastaan käyttämään natsikorttiin. Uskontojen rooli tiedon kehityksen jarrumiehenä käydään läpi, ja kristinuskon lisäksi osansa saa aiheellisesti myös islamin usko: "Olisi mielenkiintoista väittää, ettei uskonto näytelisi mitään roolia muslimimaiden tieteellisessä takapajaisuudessa. Muitakin syitä varmasti on, mutta yhtä varmasti islam on yksi niistä."

Viestä vapareillekin

Mielestäni Enqvist antaa myös vapaaajatteliijoille hyvää pohdinnan aihetta ja virikettä ihmisoikeuspoliittisen toiminnan kehittämiseen. Ensinnäkin hän ko-

rotaa, että uskonnottoisuus on enemmän identiteetti kuin vakaumus. Kaikilla ihmisillä ei ole uskonnollisia uskomuksia, eikä niiden puute muodosta uskontoa.

Uskonollinen usko on tunteen asia, ja uskonnottoisuus on tuon tunteen puuttumista. Kyse ei silti ole vammaisidentiteetistä vaan erilaisuudesta. Toki ateismi saattaa olla hankittu vakaumus. Onhan osa ateisteista uskonnollisesta uskosta luopuneita. Ja juri-

Ei kannata jättää yhtään tilaisuutta juhlimatta!

denvertaisuuspykälän (6 §) syrjintäkieltoluettelossa mainittu vakaumus toki kelpaa Enqvistillekin.

Voisiko ajatella, että uskonnotto- muudella on kaksoisluonne: se voi olla yhtäältä identiteetti ja toisaalta vakaumus? Onhan fotonillakin aaltoliikkeen ja hiukkasen ominaisuuksia - tai näin ainakin ennen muinoin fysiikassa opetettiin.

Toiseksi Enqvist pureutuu kirjansa loppupuolella terrierin tapaan erinäisiin yhdenvertaisuuden sekä uskonnon ja oman tunnon vapauden ongelmiin Suomessa. Siitä voisimme ottaa oppia. Osansa saa jumalanpilkan kriminalisointi - joka on myös maailmanlaajuinen ongelma. Laki "rauhoi-

KARI ENQVIST

USKOMATON MATKA USKOVIEREN MAILMAAN

WSOY

taa uskonnon kuin eläimen, jota ei ole lupa metsästää". Miksi uskonnot tarvitsisivat voimakkaamman suojeluksen kuin filosofiset mielipiteet?

Osansa saa lapsikaste - tai oikeastaan asian juridinen, yhteiskunnallinen puoli: lapsesta tulee kirkon jäsen eikä siitä ole ulospääsyä ilman vanhempien lupaa ennen täysi-ikäisyyttä. Tästä seuraa muun muassa pakkoliitettujen verovelvollisuus kirkolle.

Enqvist huomauttaa kannattavasti, että "elämässä ei kannata jättää käyttämättä yhtään tilaisuutta juhlimiseen". Niinpä lapsen tuloa perheeseen on paikallaan juhlistaa, ja voivatpa kirkkoon kuuluvat kastetilaisuudenkin järjestää. "Mutta mikään ei pakota edes kastetilaisuudessa rekisteröimään lasta kirkon jäseneksi. Se on juridiikka, ei teologiaa."

Kirkko painostaa vanhempia ja esittää perustelua - "pienelle parasta" - jotka saavat Enqvistin kerta-kaikkisesti suivaantuneena irrottelemaan samalla loogiikalla "paapalle parasta"-idean. Kun pappa on valitettavasti dementoitunut, sukulaisten on ollut pakko ryhtyä hänen viralliseksi holhoojaksi. Estäköseen paappaa joutumasta kadotukseen ja tarjotakseen mahdollisuuden kohdata pyhyys, he voivat siten liittää hänet kirkkoon.

Todettakoon varmuuden vuoksi, että "idean" noudattaminen olisi Enqvistin mielestä "äärimmäisen moraalitonta". Eihän ole mitään takeita, etteivät luterilaiset virkaholhoojat nappaisi ideaa. Ovathan jotkut heistä harjoitelleet asiaa, kun kirkkoon kuulumattoman holhokkinsa kuoltua ovat viran puolesta tilanneet saattotilaisuuteen papin siunaamaan.

Osansa Enqvistin si-
valluksista saa myös kir-

kon lähetyssinto - niin kotimassa kuin ulkomailla. Käännytyksen kohteena on usein köyhä, oppimaton ja vaikeuksissa oleva ihminen, vähemmän Pörssiklubin asiakkaat. Usein kehitysmaihin levitetään suomalaisen yhteiskunnan ahdasmielisimpiä arvoja, homofobiaa ja sukupuolten tasa-arvon vastustusta - ja vähintään epäsuorasti tuetaan homoseksuaalisuudesta säädettyä kuolemanrangaistusta monissa maissa.

Osansa saa kirkon verotusoikeus - ja lopuksi kirkolle annettu hautausmaamonopolikin. Enqvistin mukaan tuntuu järkevältä vapauttaa kirkko hautaustoimesta ja väestökirjanpidosta. Se olisi myös kirkon oma etu.

Matkallaan Enqvistin yllätti taikauskosen ahdasmielisyyden ja totisen ääriuskonnollisuuden laajuus, käänny-

Kirkon lähetyssinnon kohteena on köyhä, oppimaton väestö.

tysinto, helvetillä herkuttelu, murjottava raamattuvimma, älysuunnittelijoiden pseudofilosofointi ja historian kristillinen valkopesu. Silti hän arvelee, että selviytyäkseen hengellisessä uusjaoissa kirkon tulee liudentaa oppejaan kuin homeopaatti tai elintarviketeollisuus, joka korvaa sokerin keinotekoisilla makeutusaineilla ja kaiken muun vähäkalorisilla kevyt tuotteilla. Enqvist katsoo, että ihmisellä on psykologisen arkkitehtuurinsa ansioita hengellisiä tarpeita; jos näin ei olisi, uskonnot olisivat kuihtuneet jo ajat sitten. Hengellisyys ei kuitenkaan edellytä jumaluskkoa; on myös uskonnotonta hengellisyyttä. Kai näinkin voi sanoa, ja ainakin meillä uskonnottoimilla on henkisiä, jopa syvähenkisiä tarpeita; eikä niihin tarvita uskontoa.

Enqvistin uusin on erinomainen jatko "Kuoleman ja unohtamisen aikakirjat" -teokselle vuodelta 2009. Suosit-

Puolustusvoimien pyhät perinteet

Juha-Matti Rötö

Suomen Puolustusvoimilla ja evankelis-luterilaisella kirkolla on pitkä yhteinen historia, ja vaikka lähes koko muu suomalainen yhteiskunta on hiljalleen sekularisoitunut, on kirkolla edelleen vahva rooli armeijan moraalisena etuvartiona. Tämä ilmenee siinä, kuinka luterilaisella kirkolla on puolustusvoimien sisällä monopoliasema mitä tulee varusmiesten hengellisen nään sammuttamiseen; asialle ovat vihkiytyneet sotilasasissa esiintyvät paimenet eli sotilaspapit. Millään muulla uskontokunnalla ei Suomen puolustusvoimissa ole samanlaista edustusta, ja tätä on iät ajat perusteltu sillä, että suomalainen yhteiskunta on enimmäkseen luterilainen tai ainakin ennen oli. Oman painonsa vaakaan taas heittää uskonnonharjoittamisen merkitys viime sodissa; suomalaiset rukoilivat ja kävivät ahkerasti kirkossa, samaan aikaan vihollisen puolella kaikki uskonnollisuus oli väkivalloin tukahdutettu. Suomi säilytti itsenäisyytensä kahdessa sodassa ja tästä juontuu suosittu uskomus, että yksin Jumala, eikä mikään muu, pelasti Suomen ateistisen neuvostodiktatuurin hampaista. Tätä mystistä menneisyyttä on liki mahdotonta tarkastella objektiivisesti, sillä onhan se osa nykysuomalaisista sankarimytologiaa, johon kuuluu erottamattomana osana talvisodan henki. Saksalaisilla oli Parsifal, meillä Simo Häyhä.

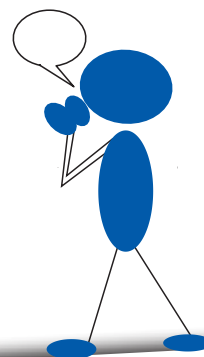
Jo sotien aikana kirkko teki väsymättä hengellistä työtään sotilaiden parissa – tähän kuuluivat kenttähartaudet ja valat, perinteet joista sekä kirkko että puolustusvoimat pitävät tiukasti kiinni vielä nykyäänkin, ja miksikäs ei: arvokonservatiivisina yhteisinä ne ovat kuin luodut toisilleen. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että Suomi on muuttanut tuntuvasti maatalousmaasta teolliseksi valtioksi, joka tänä päivänä on osa yhtenäistä Eurooppaa. Muutos koskee myös suomalaista sielunelämää. Perinteiset arvot ovat kääntymässä pääläelle; kaikille yhteistä arvopohjaa ei tahdo enää löytyä ja tämän ongelman kansa

sa nimenomaan luterilainen kirkko joutuu vääntämään kättä.

Perinteisesti puolustusvoimien ja kirkon yhteistyössä on kulminoitunut suomalainen ”koti, uskonto ja isänmaa”-ajattelu. Vaikka nämä instituutiot edustavat vielä joillekin tahoille niitä ”oikeita” arvoja, on niissä otettu puutteellisesti huomioon alati kasvava kirkkoon kuulumattomien ja uskonnottomien joukko. Tälläkin hetkellä evankelis-luterilaisen kirkon jäseniksi lukeutuvat varusmiehet ovat velvoitettuja osallistumaan asepalveluksensa aikana kirkollisiin toimituksiin, kuten kenttähartauksiin ja sunnuntaisin jumalanpalveluksiin. Niistä kieltäytyminen on käytännössä mahdotonta, mikäli varusmies on kirkon jäsen, vaikka hän olisikin uskonnollisesti välinpitämätön. Onhan tuki kummallista, että tiettyyn uskonnolliseen yhteisöön kuuluva henkilö kieltäytyisi harjoittamasta uskontoaan, vaikka tämä on tapauskohtaisten keskuudessa yleistä. Suomalaisista 77,2 % kuului vuonna 2011 evlut. kirkkoon, ja tästä joukosta löytyy myös se hiljainen tapakristittyjen enemmistö, joiden syyt kuulua kirkkoon ovat moninaisia. Mikä muukaan selittäisi sen, että jumalanpalveluksissa kirkkojen penkit ympäri maata ovat tyhjiä, vaikka kansan enemmistö kuuluu sen veroamaksaviin jäseniin!

Kirkkoon kuulumattomia ei puolustusvoimissa velvoiteta osallistumaan hengelliseen toimintaan, mutta tässäkin tapauksessa varusmiehen on saatava suunsa auki ja erikseen anottava vapautusta kirkollisesta palveluksesta. Monet eivät jaksakaan nähdä tätä vaivaa yksinkertaisesti siitä syystä, etteivät halua

erottua joukosta tai se on heille samantekevää. Niille uskonnottomille varusmiehille, joilla on jo entuudestaan vahva mielipide kirkosta ja uskonnosta, se on kivisempi tie kuljettavaksi. Kaikki eivät halua ryhtyä hangoittelemaan vastaan, sillä vastarannan kiiski suhtautuminen saattaa olla tovereiden joukossa kitkerää ja herättää mielipiteitä siitä, että ”miksi et voi olla niin kuin kaikki muutkin” ja ”ei se niin pahaa voi olla” tai ”miksi pitää aina kitistä?” Vahvan uskonnottoman vakaumuksen omaavalle tärkeintä muiden mielipiteistä huolimatta on kuitenkin saada se oma äänensä kuuluviin. Vaikka asevoimissa tämä on marginaaliryhmä, on tärkeää, että heidätkin otetaan huomioon.

Vaihtoehtojen puute puolustusvoimien hengelliselle työlle on ydinkysymys. Ehkä on ajateltu, että muutama ateisti tai agnostikko komppaniaa kohti ei ole ylimääräisten resurssien arvoinen. Tai sitten sitkeässä elää vanha uskomus, että uskonnottomat olisivat vähemmän isänmaallisia ja heidän huomioimisensa latistaisi koti, uskonto, isänmaa -käsitteen pyhää kolminaisuutta. Tietysti sotilaspastorille on olemassa vähemmän tunnettu vastine, eli sosiaalikirjuri, jonka tehtävä on tukea varusmiehiä näiden henkilökohtaisissa asioissa kuten opiskelu, työ tai parisuhdekysymykset. Kirkolliseen palveluun osallistumattomille varusmiehille saatetaan pitää sosiaalikirjuriin vetämiä oppitunteja, mutta kaikissa tapauksissa tämäkin vaihtoehto ei aina toteudu.

Omakohtaisesta kokemuksesta voin todeta seuraavaa: ”Alokkaat koottiin varuskunnan auditorioon, jossa tarkoituksena oli tutustua puolustusvoimien kirkolliseen työhön. Oppi-

tuntia veti sotilaspastori. Tunnilla käsiteltiin kirkon työtä yleisesti, mitään saarnoja ei tarvinnut kuunnella. Lopuksi tartuttiin itseäni kiinnostavaan aiheeseen – eli kuinka anoa vapautusta kirkollisesta palveluksesta. Pappi pyysi kirkkoon kuulumattomia ja muita kuin evlut. seurakuntaan kuuluvia nostamaan kätensä, ja ehkä noin kahdeksan kättä omani mukaan lukien nousi. Meitä käskettiin nousemaan ylös ja siirtymään yhtenä joukkona auditorion ensimmäiseen penkkiriviin, jossa sotilaspappi kertoi meille, kuinka jatkaa siitä eteenpäin. Tähän tunti päättyi meidän osaltamme ja ne, jotka aikooivat anoa vapautusta sotilaspapin vetämiä tunneita ja jumalanpalveluksista, marssitettiin alikersantin johdolla yksikön upseerin puolelle. Perillä meidät käskettiin riviin luutnantin toimiston eteen, josta mies sitten hieman nyrpeän oloisena käveli esiin ja kyseli nopeasti rivissä seisovilta alokkailta näiden uskontokunnista, jolloin selvisi, että joukossa oli niin vakauksellisia ateisteja kuin

yi roomalaiskatolinenkin. Tövin kuluttua meidät käskettiin tupiin lukemaan Sotilaan käsikirjaa sillä välin kun kirkkoon kuuluvat jatkoivat papin vetämällä tunnilla. Seuraavana sunnuntaina sama juttu: kun muut lähtivät jumalanpalvelukseen, jäivät loput valvomatta tupiin lukemaan Sotilaan käsikirjaa sunnuntaipuku päälle vedettynä.” Esimerkki osoittaa, että uskonnottomia ei aina huomioida järjestämällä heille ohjattua toimintaa tai vaihtoehtoisia oppitunteja uskonnollisen toiminnan sijaan.

Huomiota on syytä kiinnittää myös sotilasvalaan, joka on keskeinen osa varusmiespalvelua. ”Valatilaisuudet” ovat näyttäviä joukkokoontumisia, joissa vannotaan ääneen läheisten, varustoverien ja esimiesten edessä uskollisuutta Suomen lailliselle yhteiskuntajärjes-

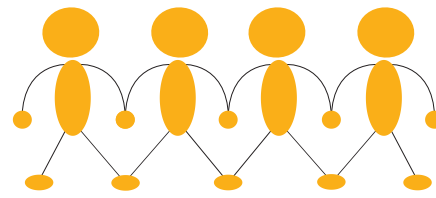
tykselle Jumalan nimeen. Vakauksellinen ateisti kompastuu jo tässä, sillä valatilaisuudessa on usein vahvasti läsnä myös sotilaspappi ja valan uskonnollisen luonteen vuoksi se olisi luetava osaksi kirkollista palvelusta. Vaihtoehtona on kuitenkin jo pitkään voinut antaa maallisemman juhlallisen vakuutuksen, tätä nykyä sotilasvakuutuksen, jonka antamistilaisuus usein on paljon vaatimattomampi. Suurelle osalle varusmiehistä valatilaisuus on merkittävä tapahtuma muuntumisessa alokkaasta oman aselajinsa ja puolustusvoimiensa täysiveriseksi edustajaksi. Tällöin on tärkeää, että myös perheenjäsenet pääsevät seuraamaan sitä; siksi monet joutuvat nielemään vakaumuksensa ainakin sen yhden kerran. Kysymys kuuluu, miksi tätä uskonnollista reliikkiä ei ole korvattu kaikille yhteisellä vakuutuksella? Se toisi osaltaan niin uskovat kuin uskonnottomatkin varusmiehet samalle viivalle ja tasaisi eri katsantokantojen arvostusta.

Osalle asevelvollisista kosketus kirkon ja puolustusvoimien saumattomaan yhteistyöhön saadaan jo kutsunnoissa niillä paikkakunnilla, joissa kutsuntatilaisuudet järjestetään seurakunnan tiloissa. Olen itse todistanut, kun seurakunnan edustaja piti lyhyen puheen nuorille miehille ennen kuin puolustusvoimien henkilöstö päästettiin ääneen. Tässäkään yhteydessä ei unohdettu mainita Jumalan ratkaisevaa merkitystä talvi- ja jatkosodassa. Useimmat hymistelisivät moisille puheille, mutta joitakin noin räikeä uskonnollinen puolueellisuus ärsyttää tavattomasti; olisi eri asia, jos puheen pitäjä olisi esiintynyt yksityishenkilönä. Muutoksia nykytilaan tuskin on odotettavissa kovin pian, mikäli oikeusviranomaiset eivät puutu asiaan.

Uskonnon sävyttämät perinteet ovat tiivis osa Suomen asevoimia, ja ainoa valona horisontissa olisi vihoviimein valtion ja kirkon erottaminen toisistaan, mikä ehkä pakottaisi myös armeijan tarkastelemaan uskonnollisia käytäntöjään uudestaan. Puolustusvoimien tehtävänä kun ei ole toimia poliittisena uskonnollisena kasvatustilaisuutena. Jo eettisesti ajateltuna se tosiasia, että valtion asevoimat toimivat jonkin uskonnon äänitorvena, on vähintäänkin kyseenalainen. Ylipäätään kirkon läsnäolo sotilaitoksessa saa kysymään, mitä se Jeesus sanoikaan miekkaan tarttumisesta?

Kenttämessu. Kuvaaja: John H. Craven.

Tähtitiede ja maailmankaikkeuden synty nykytietämyksen valossa

Avaruustähtitieteen professori Esko Valtaojan luento Kemissä 3.10.2012

Pertti Periniva, Hannu Alakontiola, Kemi

Tilaisuuden avasi Kemin Vapaa-ajattelijain hallituksen jäsen Kimmo Arstio siteeraten Marcus Aureliusta:

”Kukin iloitsee omalla tavallaan. Mutta minä iloitsen siitä, että minulla on terve järki, mikä ottaa huomioon kaiken ihmiselämässä mahdollisen, katselee lempein silmin kaikkea ja suhtautuu kaikkeen sen merkityksen mukaisesti. Järkevä on se, joka huolellisesti ja tarkasti tutkii ja koettelee kaiken.”

Tämä luentotilaisuus oli vuoden viimeinen Kemin Vapaa-ajattelijayhdistyksen 75-vuotisjuhlan luentosarjasta. Luentotilaisuuden järjestivät yhteistyössä Kemin Vapaa-ajattelijat, Kemin KSL ja Kemin työväenopisto.

Asiasta kiinnostuneita oli saapunut kuulemaan ison auditoriosalin täydeltä. Noin sata henkeä jäi salin ulkopuolelle.

Esitelmässä avaruustähtitieteen professori **Esko Valtaoja** pohdiskeli ensiksi tieteen olemusta: mikä on tiedettä, miten tiede toimii ja miten sitä tehdään? Mikä erottaa tieteen uskonnoista, ideologioista, filosofoinnista tai pelkistä henkilökohtaisista mielipiteistä?

”Pohjimmiltaan tieteen täytyy perustua havaintoihin ja tarjota niille selityksiä, jotka täyttävät tarkat ja ankarat va-

timukset. Yksi tällainen vaatimus on yksinkertaisuus: selityksen täytyy olla yksinkertaisin mahdollinen, kaikki havainnot kelvollisesti selittävä. Muutakin vaatimuksia on täytettävä, ennen kuin mikään selitys hyväksytään osaksi tiedettä”, Valtaoja selittää. ”Vaaditaan havaintoja, teoriaa, yksinkertaisuutta, luonnollisuutta.”

Nikolaus Kopernikus osoitti laskelmillaan vuonna 1543, että maa kiertää aurinkoa. Aurinkokeskeisen maailmankuvan hyväksyminen kesti todella kauan. Tieteen katsotaan syntyneen vuonna 1609: tuona vuonna **Galileo Galilei** valmisti ensimmäisen kaukoputkensa. Valtaoja toi esille myös maailman pelisäännönmukaisuutta.

Isaac Newton keksi määritelmän kappaleen painon syntyyn vuonna 1667. Albert Einstein julkaisi 1916 yleisen suhteellisuusteorian, jolloin ajatus mustista aukoista oli taas ajan-kohtainen. **Edvin Hubble** julkaisi tutkimuksen 1929, joka osoitti galaksien etääntyvän sitä nopeammin mitä kauempana ne ovat. Maailmankaikkeus siis laajenee.

Maailmankaikkeus on Valtaojan mielestä loputtoman kiinnostava, ja mies kertookin olevansa kuin ikui-

nen pikkupoika uusien asioiden edessä. ”En ymmärrä, miten näistä asioista ei olisi innostunut”, Valtaoja kuvailee. ”Olen vähän kuin pikkulapsi, joka sanoo ”äiskä, kato mitä mä löysin”. Maailma on ihmeitä täynnä ja kun jaksaa ihastella ja ottaa asioista selvää, niin sitä pysyy muutenkin paljon virkeämpänä.”

Maailmankaikkeus on käsitteenä kokenut melkoisen mullistuksen jo pelkästään niinä vuosina, kun Valtaoja on alalla ollut. Tähtitieteilijän tuorein kirjallinen teos ”Kaiken käsikirja” näki päivänvalon Turun kirjamesuilla ja hän toivoo myös sillä sohaisevansa muurahaiskekoa. ”Toivottavasti saan jonkun taas vähän hiikeentymään ja ennen kaikkea ajattelemaan itse, se on minulla aina tarkoituksena”, myöntää Valtaoja.

Kouluvierailulla Lappeenrannassa

Tomi Pinomäki

Päätimme kokeilla kepillä jäätä Lappeenrannassa ja lähetimme kirjeen neljään paikalliseen lukioon. Kirjeessä tarjoudumme tulemaan ET- tai uskontotunnille keskustelemaan aiheista, jotka saattaisivat jollain tavalla olla meidän osaamisalueitamme. Kolmesta lukiosta ei kuulunut

mitään, mutta Lauritsalan lukiosta tuli vastaus jo seuraavana päivänä. Lukion filosofian, psykologian ja ET:n opettaja **Pekka Jäppinen** kutsui meidät filosofian tunnilleen, jossa käsitellyssä olisi naturalistinen etiikka kyseisenä ajankohdana. Otimme haasteen ilolla vastaan.

Pikaisen kyselykierroksen jälkeen saimme jopa neljä halukasta lähtijää tunnille, ja kuten monesti ennen-

kin, työt meinasivat pilata harrastukset ja karsi joukkomme loppumetreillä kolmeen. Toteutuneessa ryhmässämme oli allekirjoittaneen lisäksi **Jyri Niskanen** ja **Olavi Korhonen**.

Kokoonnuimme vierailua edeltävällä viikolla kantapaikkaamme miettimään, minkälaisella kattauksella lähestytään aihetta ja tulimme siihen lopputulokseen, ettei ole järkevää lähteä luennoi-

maan naturalistista etiikkaa mitenkään hyvin laajasti. Onhan se jo aiheenakin hyvin mittava ilman selkeitä rajoja. Oppilaat saavat vähintäänkin yhtä hyvää opetusta kyseisestä aiheesta jo koulun puolesta. Parasta olisi saada alustuksen jälkeen oppilaat tekemään kysymyksiä ja keskustelemaan, jolloin varmaan suurin tiedonnälkäkin tulisi tyydytettyä.

Avasimme tunnin esittelyillä ja lyhyellä oppimäärällä vapaa-ajattelijoiden taustoihin ja pyrkimyksiin. Tämän jälkeen oli vuorossa yleisimmät kysymykset ja epäluulot, joita uskonnottomat kohtaavat. Alustus päätettiin uskonnotoman arkeen ja elämänsäkaareen liittyvillä omakohtaisilla kertomuksilla. Kun sitten viimeinkin päästiin itse asiaan eli keskustelutilaisuuteen, luokassa oli hyvin hiljaista, kuten alkuun vähän pelkäsimmekin tapahtuvan. Onneksi pääsimme opettajan kysymyksillä kuitenkin hieman sivuamaan myös filosofista

puolta naturalistisesta maailmankatsomuksesta.

Saimme kuitenkin hyvää kokemusta tulevaisuutta varten, jos samanlaisia tilaisuuksia vielä meille suodaan. Seuraavalla kerralla on yritettävä saada oppilaat aktivoitua tekemään kysymyksiä etukäteen, jolloin on mahdollista saadaakin hyvä ja kattava keskustelutilanne aikaiseksi. Itsekritiikkinä todettakoon, että jos meitä ei kutsuta esitelmöimään suoranaisesti vapaa-ajattelusta, niin silloin siihen tuleekin viitata vain asiasta kysyttäessä. Emmehän halua evankelioida vapaan-ajattelun ihanuutta aatteellisenä käsitteenä, vaan edistää oppilaiden tietämystä naturalistisesta maailmankatsomuksesta. Voikin olla, että jos liian voimakkaasti lähdetään ajamaan omaa asiaamme, niin ensimmäinen käynti jää samalla viimeiseksi.

Koimme vierailun myös omalta osaltamme hyvin kiinnostavaksi ja jat-

kossa tarjoudumme varmastikin vähintään jokaisen lukuvuoden alussa valistamaan uusia oppilaita. Suosittelemme lämpimästi samaa toimintamuotoa myös muille yhdistyksille. Suomalainen luonne on sen verran itsepäinen, että ilman kovia faktoja ja tuottamatta kuulijalle ahaa-elämyksen, voi olla mahdollon tehtävä tarjota valmista ratkaisua ilman voimakasta vastareaktiota. Tiedonnälän herättäminen ja aiemmin omaksutun kyseenalaistaminen vasta avaa portit todelliseen kehitykseen.

Kuulimme myöhemmin, että oppilaat olivat olleet kiinnostuneita aiheesta, ja jopa yksi henkilö oli samana päivänä eronnutkin kirkosta. Ehkäpä herättimme jotain ajatuksia oppilaissa.

Kirjoittaja on Lappeenrannan ja ympäristön vapaa-ajattelijat ry:n jäsen

Hallittu ajatus - Liittohallitus tiedottaa

Liittovaltuuston kokous

Valtuusto päätti kokouksessaan 27.10.2012 siirtää liittohallituksen kahden varajäsenen valinnan seuraavaan kokoukseen. Muita päätöksiä olivat tavanomaiset sääntömääräiset asiat, mm. vuoden 2013 toimintasuunnitelman ja talousarvion hyväksyminen. Vuoden 2013 liittomaksuksi valtuusto hyväksyi liittohallituksen ehdottaman 10 euroa jäsenyhdistyksen kutakin jäsenmaksunsa maksanutta jäsentä kohden.

Siikaisten hautausmaa

Siikaisten siviilirekisteriyhdistys ry, joka omisti Lepomäki-nimisen tilan Siikaisten kunnan Samminmajan kylässä (tunnustukseton hautausmaa), on lakauttanut itsensä. Tila siirtyi Siikaisten siviilirekisteriyhdistyksen sääntöjen mukaan Vapaa-ajattelijain liiton hallintaan. Liittohallitus päätti 6.10.2012 luovuttaa ko. tilan Satakunnan Vapaa-ajattelijat ry:lle, joka otti lahjoituksen kiitollisuudella vastaan.

Liiton historia/historiikki

Liittohallitus on juhluvuoden merkeissä perustanut historiatoimikunnan, jonka vetäjäksi valittiin **Esa Ylikoski**. Toimikunnan tehtävänä on myös sel-

vittää mahdollisuudet saada historian laatimiseen ulkopuolista avustusta.

Liiton ansiomerkkiohjesääntö uusittu

Liiton ansiomerkkiohjesääntö on uusittu. Se on nyt yksityiskohtaisempi ja jäsennellympi kuin entinen ja sisältää paitsi uusitun luettelon huomionosoituksista ja niiden myöntämisperusteista myös ohjeita niiden kirjaamisesta (Ansiomerkkirekisteri). Ohjesääntöön liittyy myös huomionosoitusten hakulomake, jota saa liiton sivustolta. Ohjesäännön pohjatyön teki sääntöryhmä.

Liiton tunnustuksettomuusohjelma

Liittohallitus on päättänyt, että uusi valmisteilla oleva tunnustuksettomuusohjelma tullaan asettamaan julkisesti nähtäväksi vapaa-ajattelijat.fi sivuille. Kaikki asiasta kiinnostuneet voivat kommentoida sitä ja esittää tekstiin parannuksia. Ehdotukset käydään läpi määräajoin ja rakentavat ehdotukset lisätään ohjelmaan.

Liiton esitteet, julisteet yms.

Liittohallitus on perustanut työryhmän laatimaan liiton esitteitä, julistei-

ta, oppaita ja messu- yms. materiaalia. Työryhmään kuuluvat **Petri Karisma**, **Arvid Saarinen**, **Lasse Pylkki**, **Jouni Vilkkä** ja **Esa Ylikoski**, joka toimii ryhmän vetäjänä. Ryhmä voi myös täydentää itseään.

Liitto Educa-messuilla

Liitto on mukana valtakunnallisilla opetusalan Educa-messuilla Helsingin messukeskuksessa 25.-26.1.2013. Liitolla oma nurkkaus Kansalaisvarkuttamisen torilla. Pistäytykääpä paikalla.

Tiedotteet ja lausunnot

Liitto on antanut seuraavat lehdistötiedotteet ja lausunnot:

- Uskonnon asemaan koulussa halutaan muutosta (Tiedote 1.6.2012)
- Puolustusministeri suopea Vapaa-ajattelijain aloitteille (Tiedote 3.8.2012)
- Vapaa-ajattelijat puolustusministerille: Uskonnolliset tilaisuudet vapaa-ajalle varusmiespalveluksessa (Tiedote 13.7.2012)
- **Päivi Räsänen** sotkee omat mielipiteensä ja julkisen viran sisäministerinä (Tiedote 7.11.2012)

*Vapaa Ajatteliija toivottaa
kaikille lukijoilleen
hyvää vuotta 2013!*

Yhdistysluettelo

FORSSAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Juha Toivonen • Tölnkaari 4 A 8, 30420 FORSSA
puh. 044 592 0210 • forssa@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Ilkka Vuorikuru • Neljäs linja 1, 00530 HELSINKI
puh. 050 468 5332 • helsinki@vapaa-ajattelijat.fi

HELSINGIN YLIOPISTON

VAPAA-AJATELIIJAYHDISTYS PROMETHEUS R.Y.

pj. Janne Vainio • Vedenottamontie 12 E 38, 00980 HELSINKI
puh. 050 365 6808 • prometheus@vapaa-ajattelijat.fi

JOENSUUN SEUDUN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Ari Sulopuisto • Karhantie 27, 80230 JOENSUU
puh. 040 5713 989 • joensuu@vapaa-ajattelijat.fi

KAINUUN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Aki Räisänen • Sudenpolku 6 D 20, 87300 Kajaani
puh. 050 5948 501 • kainuu@vapaa-ajattelijat.fi

KARKKILAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Jorma Snellman • Ulla Kindstedt (sihteeri) •
Korvenkatu 8, 03600 KARKKILA • puh. (iltais) 09 225 5930
karkkila@vapaa-ajattelijat.fi

KEMIN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Pertti Periniva • Leppälinnuntie 5, 94700 KEMI
puh. 040 5572215 • kemi@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-SUOMEN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

ks@vapaa-ajattelijat.fi

KESKI-UUDENMAAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Lasse Pylkki • Hakalantie 40, 04380 Tuusula
puh. 050 5715795 • keski-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

KOTKAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

Karjalantie 2-4, 48600 KOTKA • puh. 05 218 6047
kotka@vapaa-ajattelijat.fi

KOUVOLAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Heljä Pekkalin • Killingintie 4 B 19, 45700 KUUSANKOSKI
puh. 040 704 4638 • kouvola@vapaa-ajattelijat.fi

LAHDEN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

Saimaankatu 3-5 B 34, 15140 LAHTI • puh. 03 782 7408
lahti@vapaa-ajattelijat.fi

LAPPEENRANNAN JA YMPÄRISTÖN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Tomi Pinomäki • Sollinpellonkatu 8 B, 53300
LAPPEENRANTA • lappeenranta@vapaa-ajattelijat.fi

LUOTEIS-LAPIN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Reijo Raappana • Raappanatie 7, 95830 VAATJOÄRVI
puh. 044 271 4466 • reijo.raappana@wippies.fi

LÄNSI-UUDENMAAN ATEISTIT R.Y.

Koivumäentie 18 A 35, 01230 VANTAA •
lansi-uusimaa@vapaa-ajattelijat.fi

NOKIAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Sirkka Salonen • Hoppulankatu 5, 37120 NOKIA
nokia@vapaa-ajattelijat.fi

OULUNSEUDUN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Jouko Saksio • Jalohaukantie 1 E 4, 90250 OULU
puh. 040 536 0345 • oulu@vapaa-ajattelijat.fi

PORVOON SEUDUN VAPAA-AJATELIIJAT - BORGÅNEJDENS FRITÄNKARE R.Y.

pj. Aimo Törmänen • Tarmolankatu 24 C 23, 06100 PORVOO
puh. 040 748 1022 • porvoo@vapaa-ajattelijat.fi

RAISION VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Niko Saarinen • 040 538 4820 • sihteeri Arres Lindqvist
Valpuri Innamaan katu 12 F 81, 20610 TURKU •
raisio@vapaa-ajattelijat.fi

ROVANIEMEN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Anne Petranen • Saaruontie 6 B 5, 96440 ROVANIEMI
rovaniemi@vapaa-ajattelijat.fi

SATAKUNNAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Arvid Saarinen • Yrjönkatu 11 A 7, 28100 PORI
puh. 0400 833 210 • satakunta@vapaa-ajattelijat.fi

SEINÄJOEN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

seinajoki@vapaa-ajattelijat.fi

TAMPEREEN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

Yliopistonkatu 58 B, 33100 TAMPERE • puh. 045 130 3837
tampere@vapaa-ajattelijat.fi

TURUN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Antti Ellonen • Mittarinkatu 2 as 1, 20100 TURKU
puh. 044 209 0445 • turku@vapaa-ajattelijat.fi

VAASAN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

VAPAA-AJATELIIJAIN LIITON VUOKSENLAAKSON YHDISTYS R.Y.

pj. Hannes Koivumäki • Ensontie 47 A 4, 55610 IMATRA
puh. 050 555 7793 • vuoksenlaakso@vapaa-ajattelijat.fi

VARKAUDEN VAPAA-AJATELIIJAT R.Y.

pj. Taisto Kaukonen • Toritorppa • Petroskinkatu 18
78200 VARKAUS • puh. 017 552 7277
varkaus@vapaa-ajattelijat.fi